

UNDERVISNINGS
MINISTERIET

Fælles Mål 2009

Fransk

Faghæfte 18

Fælles Mål 2009

Fransk

Faghæfte 18

Indhold

Formål for faget fransk	3
Slutmål for faget fransk efter 9. klassetrin	4
Trinmål for faget fransk efter 7. klassetrin	5
Trinmål for faget fransk efter 9. klassetrin	6
Slutmål for faget fransk efter 10. klassetrin	7
Slutmål og trinmål - synoptisk opstillet	8
Læseplan for faget fransk	11
1. forløb - 7. klassetrin	11
2. forløb - 8.-9. klassetrin	12
3. forløb - 10. klassetrin	13
Valgfag - 8.-9. klassetrin	14
Undervisningsvejledning for faget fransk	17

Formål for faget fransk

Formålet med undervisningen i fransk er, at eleverne opnår kundskaber og færdigheder, der gør dem i stand til at kommunikere på fransk både mundtligt og skriftligt. Undervisningen skal samtidig udvikle elevernes sproglige bevidsthed om fransk sprog og om sprogtilegnelse.

Stk. 2. Undervisningen skal skabe rammer for oplevelse, fordybelse og aktiv medvirken for derved at fremme elevernes lyst til at bruge sproget personligt og i samspil med andre. Undervisningen skal bidrage til, at eleverne får tillid til egne evner og lyst til at beskæftige sig med fransk sprog og kulturer til fremme af deres videre udvikling.

Stk. 3. Undervisningen skal give eleverne grundlæggende viden om kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande og derved styrke deres internationale og interkulturelle forståelse.

Slutmål for faget fransk efter 9. klassetrin

Kommunikative færdigheder

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- forstå hovedindholdet og væsentlige detaljer af talt fransk om centrale og nære emner
- læse og forstå hovedindholdet og væsentlige detaljer i forskellige typer skrevet tekst inden for centrale og nære emner
- deltage i samtale om centrale og nære emner
- redegøre for hovedindholdet og væsentlige detaljer i forbindelse med centrale og nære emner på baggrund af forskellige typer tekst, lyd og billeder og personlige erfaringer
- udtrykke sig skriftligt i et forståeligt og sammenhængende sprog om centrale og nære emner.

Sprog og sprogbrug

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- udtrykke sig med en udtale og intonation, der gør sproget klart og forståeligt
- udtrykke sig med et grundlæggende ordforråd inden for centrale og nære emner
- anvende ofte forekommende faste vendinger og kulturbundne udtryk
- anvende relevante lytte- og læsestrategier
- anvende relevante kommunikative strategier i forbindelse med samtale og redegørelse
- anvende et grundlæggende kendskab til fransk sætningsopbygning
- anvende grundlæggende sprogbrugs- og retstavningsregler, så kommunikationen lykkes.

Sprogtilegnelse

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- vide, hvordan man bedst tilegner sig fransk
- udnytte viden om ligheder mellem fransk og andre sprog
- vælge relevante lytte- og læsestrategier
- vælge relevante kommunikationsstrategier

- udnytte de muligheder, der er for at anvende fransk i og udenfor skolen, heriblandt ved hjælp af internettet
- anvende it og mediers muligheder i forbindelse med tekstproduktion, kommunikation, informationsøgning og i forbindelse med netværk
- uddrage og anvende informationer af forskellige typer tekster
- vælge praktisk-musiske udtryksformer, herunder it-baserede udtryksformer, der understøtter det sproglige udtryk
- vælge relevante skrivestrategier, herunder anvendelse af viden om skriveprocessens faser
- anvende ordbøger, grammatiske oversigter, stave- og grammatikkontrol.

Kultur- og samfundsforhold

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- anvende grundlæggende viden om geografi og historie og om levevilkår, værdier og normer i fransktalende lande
- drage sammenligninger mellem fransksprogede kulturer og egen kultur
- anvende fransk som kommunikationsmiddel i mødet med fransktalende
- vise forståelse for andres levevis og deres kulturer.

Trinmål for faget fransk efter 7. klassetrin

Kommunikative færdigheder

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- lytte til og forstå sætninger og udtryk i forbindelse med nære og genkendelige emner, fx interesser, fritid, venner, familien og skolen
- forstå hovedindholdet af lyd- og billedmedier om nære og genkendelige emner
- læse og forstå hovedindholdet af sprogligt enkle tekster om nære og genkendelige emner
- gennemføre små dialoger om sig selv, familie, fritid og skole i et enkelt sprog
- gengive hovedindholdet af en kort, let tekst i et enkelt sprog
- præsentere et forberedt emne i et enkelt sprog
- skrive ord, udtryk og enkle tekster inden for nære og genkendelige emner.

Sprog og sprogbrug

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- udtrykke sig med en forståelig udtale og intonation
- anvende et tilstrækkeligt ordforråd til at kunne forstå og tale om nære og genkendelige emner
- anvende de almindeligste faste udtryk og vendinger, herunder høfligheds- og omgangsformer
- anvende relevante lytte- og samtalestrategier i forbindelse med enkle dialoger og redegørelser
- anvende relevante læsestrategier i forbindelse med enkle tekster og i arbejdet med elektroniske medier
- kende til ordstilling og ordklasser
- anvende de vigtigste verber i præsens
- stave enkle ord og udtryk.

Sprogtilegnelse

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- lægge mærke til ligheder mellem fransk og andre sprog
- gætte kvalificeret i forbindelse med lytning og læsning
- anvende enkle kommunikationsstrategier, herunder bede om hjælp til at udtrykke sig og lade kropssprog og mimik understøtte den mundtlige kommunikation
- turde udtrykke sig på fransk og udnytte muligheder for at opsøge sproget i og uden for skolen
- anvende computeren til informationssøgning og kommunikation
- uddrage og anvende informationer af enkle teksttyper, fx nettekster, tv-programmer og reklamer
- vælge praktisk-musiske udtryk i forbindelse med enkle præsentationer
- kende til skriveprocessens faser
- anvende ordbøger.

Kultur- og samfundsforhold

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- inddrage grundlæggende geografisk og historisk viden om fransktalende lande
- sammenligne eksempler på fransk og dansk dagligliv og kulturer
- anvende fransk som kommunikationsmiddel, bl.a. i forbindelse med skolekontakt og it-projekter.

Trinmål for faget fransk efter 9. klassetrin

Kommunikative færdigheder

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- forstå hovedindholdet af talt fransk, som det forekommer i forskellige teksttyper om nære og centrale emner fra dagligdagen
- lytte efter og forstå detaljer i talt fransk, som de forekommer i forskellige teksttyper inden for nære og centrale emner fra dagligdagen
- læse og forstå hovedindhold og detaljer i forskellige teksttyper, fx prosa, nyhedstekster, reklamer og sangtekster
- spørge om og udveksle meninger, holdninger og informationer inden for nære og centrale emner fra dagligdagen
- redegøre i et enkelt sprog inden for nære og centrale emner
- præsentere et forberedt emne i et enkelt sprog
- udtrykke sig skriftligt i et forståeligt og sammenhængende sprog.

Sprog og sprogbrug

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- udtrykke sig med en klar og forståelig udtale og intonation
- anvende et centralt ordforråd inden for nære og genkendelige emner
- anvende ofte forekommende faste vendinger og kulturbundne udtryk
- anvende lyttestrategier, herunder lytte efter hovedindhold eller lytte efter væsentlige detaljer
- anvende læsestrategier, herunder skimming og skanning
- anvende kommunikationsstrategier i samtaler, herunder bede om hjælp til at udtrykke sig og bruge andre ord og vendinger
- anvende viden om sprogets opbygning, især ordklasser, verbernes former og kongruens, ordstilling og enkle konnektorer
- anvende retskrivning, så kommunikationen lykkes.

Sprogtilegnelse

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- være bevidste om ligheder mellem fransk og andre sprog
- være bevidste om lyttestrategier, herunder lytte efter hovedindhold eller lytte efter væsentlige detaljer
- være bevidste om læsestrategier, herunder skimming og skanning
- være bevidste om kommunikationsstrategier, herunder brug af andre ord og vendinger
- turde bruge sproget uden at være sikker på, at det er sprogligt korrekt
- udnytte de muligheder, der er for at anvende fransk i og uden for skolen, heriblandt ved hjælp af internettet
- anvende it og mediers muligheder i forbindelse med tekstproduktion, kommunikation, informationsøgning og i forbindelse med netværk
- uddrage og anvende informationer af forskellige typer tekster, herunder også nettekster m.m.
- vælge praktisk-musiske udtryksformer i forbindelse med en fremlæggelse
- anvende viden om skriveprocessens faser
- anvende ordbøger og grammatiske oversigter hensigtsmæssigt.

Kultur- og samfundsforhold

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- anvende geografisk og historisk almenviden om fransktalende lande
- anvende almenviden fra skønlitteratur, sagprosa og medier om levevilkår, kulturer og kunst i fransksprogede lande
- anvende fransk som kommunikationsmiddel, fx i internationale projekter og i mødet med fransktalende i og uden for skolen
- foretage interkulturelle sammenligninger på baggrund af deres almenviden.

Slutmål for faget fransk efter 10. klassetrin

Kommunikative færdigheder

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- forstå hovedindholdet og væsentlige detaljer af talt fransk om kendte emner
- læse og forstå hovedindholdet og væsentlige detaljer af forskellige typer tekster
- deltage i samtaler om kendte emner
- fremlægge et forberedt emne og redegøre for, kommentere og udtrykke synspunkter
- udtrykke sig skriftligt i et forståeligt og sammenhængende sprog om kendte emner.

Sprog og sprogbrug

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- udtrykke sig med en udtale og intonation, der gør sproget klart og forståeligt
- udtrykke sig med et centralt ordforråd inden for kendte emner
- anvende ofte forekommende faste vendinger og kulturbundne udtryk
- anvende relevante lytte- og læsestrategier
- anvende relevante kommunikative strategier i forbindelse med samtale og redegørelse
- anvende grundlæggende sprogbrugs- og retskrivningsregler, så kommunikationen lykkes.

Sprogtilegnelse

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- vide, hvordan man bedst tilegner sig fransk
- udnytte deres viden om ligheder mellem fransk og andre sprog
- udnytte deres viden om lytte- og læsestrategier og om kommunikative strategier
- udnytte de muligheder, der er for at anvende fransk i og udenfor skolen, heriblandt ved hjælp af internettet
- anvende it og mediers muligheder i forbindelse med tekstproduktion, kommunikation, informationssøgning og i forbindelse med netværk

- uddrage og anvende informationer af forskellige typer tekster
- vælge praktisk-musiske udtryksformer, herunder it-baserede udtryksformer, der understøtter det sproglige udtryk
- vælge relevante skrivestrategier, herunder anvende viden om skriveprocessens faser
- anvende ordbøger, grammatiske oversigter samt stave- og grammatikkontrol.

Kultur- og samfundsforhold

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- anvende grundlæggende viden om geografi og historie og om levevilkår, værdier og normer i fransktalende lande
- sammenligne og perspektivere til egen kultur inden for kendte emner
- anvende fransk som kommunikationsmiddel, fx i internationale projekter og i mødet med fransktalende i og uden for skolen
- vise forståelse for andres levevis og deres kulturer.

Slutmål og trinmål – fransk – synoptisk opstillet

Kommunikative færdigheder

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

Slutmål efter 9. klassesettrin	Trinmål efter 7. klassesettrin	Trinmål efter 9. klassesettrin	Trinmål efter 10. klassesettrin
forstå hovedindholdet og væsentlige detaljer af talt fransk om centrale og nære emner	lytte til og forstå sætninger og udtryk i forbindelse med nære og genkendelige emner, fx interesser, fritid, venner, familien og skolen	forstå hovedindholdet af lyd- og billedmedier om nære og genkendelige emner	forstå hovedindholdet og væsentlige detaljer af talt fransk om kendte emner
forstå hovedindholdet og væsentlige detaljer af talt fransk om centrale og nære emner	forstå hovedindholdet af sprogligt enkle tekster om nære og genkendelige emner	lytte efter og forstå detaljer i talt fransk, som de forekommer i forskellige teksttyper inden for nære og centrale emner fra dagligdagen	forstå hovedindholdet og væsentlige detaljer af talt fransk om kendte emner
læse og forstå hovedindholdet og væsentlige detaljer i forskellige typer skrevet tekst inden for centrale og nære emner	læse og forstå hovedindholdet af sprogligt enkle tekster om nære og genkendelige emner	læse og forstå hovedindhold og detaljer i forskellige teksttyper, fx prosa, nyhedstekster, reklamer og sangtekster	læse og forstå hovedindholdet og væsentlige detaljer af forskellige typer tekster
deltage i samtale om centrale og nære emner	gennemføre små dialoger om sig selv, familie, fritid og skole i et enkelt sprog	spørge om og udveksle meninger, holdninger og informationer inden for nære og centrale emner fra dagligdagen.	deltage i samtaler om kendte emner
redegøre for hovedindholdet og væsentlige detaljer i forbindelse med centrale og nære emner på baggrund af forskellige typer tekst, lyd og billeder og personlige erfaringer	gengive hovedindholdet af en kort, let tekst i et enkelt sprog	redegøre i et enkelt sprog inden for nære og centrale emner	fremlægge et forberedt emne og redegøre for, kommentere og udtrykke synspunkter
udtrykke sig skriftligt i et forståeligt og sammenhængende sprog om centrale og nære emner	præsentere et forberedt emne i et enkelt sprog	præsentere et forberedt emne i et enkelt sprog	udtrykke sig skriftligt i et forståeligt og sammenhængende sprog om kendte emner

Sprog og sprogbrug

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

Slutmål efter 9. klassesettrin	Trinmål efter 7. klassesettrin	Trinmål efter 9. klassesettrin	Slutmål efter 10. klassesettrin
udtrykke sig med en udtale og intonation, der gør sproget klart og forståeligt	udtrykke sig med en forståelig udtale og intonation	udtrykke sig med en klar og forståelig udtale og intonation	udtrykke sig med en udtale og intonation, der gør sproget klart og forståeligt
udtrykke sig med et grundlæggende ordforråd inden for centrale og nære emner	anvende et tilstrækkeligt ordforråd til at kunne forstå og tale om nære og genkendelige emner	anvende et centralt ordforråd inden for nære og genkendelige emner	udtrykke sig med et centralt ordforråd inden for kendte emner
anvende ofte forekommende faste vendinger og kulturbundne udtryk	anvende de almindeligste faste udtryk og vendinger herunder høfligheds- og omgangsformer	anvende ofte forekommende faste vendinger og kulturbundne udtryk	anvende ofte forekommende faste vendinger og kulturbundne udtryk

Slutmål og trinmål – fransk – synoptisk opstillet – Sprog og sprogbrug

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

Slutmål efter 9. klassetrin	Trinmål efter 7. klassetrin	Trinmål efter 9. klassetrin	Slutmål efter 10. klassetrin
anvende relevante lyttestrategier	anvende relevante lytte- og samtalestrategier i forbindelse med enkle dialoger og redegørelser	anvende lyttestrategier herunder lytte efter hovedindhold eller lytte efter væsentlige detaljer	anvende relevante lyttestrategier
anvende relevante læsestrategier	anvende relevante læsestrategier i forbindelse med enkle tekster og i arbejdet med elektroniske medier	anvende læsestrategier, herunder skimming og skanning	anvende relevante læsestrategier
anvende relevante kommunikative strategier i forbindelse med samtale og redegørelse	anvende relevante lytte- og samtalestrategier i forbindelse med enkle dialoger og redegørelser	anvende kommunikationsstrategier i samtaler, herunder bede om hjælp til at udtrykke sig og bruge andre ord og vendinger	anvende relevante kommunikative strategier i forbindelse med samtale og redegørelse
anvende grundlæggende sprogbrugsregler, så kommunikationen lykkes	kende til ordstilling og ordklasser anvende de vigtigste verber i præsens	anvende viden om sprogets opbygning, især ordklasser, verbernes former og kongruens, ordstilling og enkle konnektorer	anvende grundlæggende sprogbrugs-regler, så kommunikationen lykkes
anvende retstavningsregler, så kommunikationen lykkes	stave enkle ord og udtryk	anvende retskrivning, så kommunikationen lykkes.	anvende retskrivningsregler, så kommunikationen lykkes

Sprogtilegnelse

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

Slutmål efter 9. klassetrin	Trinmål efter 7. klassetrin	Trinmål efter 9. klassetrin	Slutmål efter 10. klassetrin
vide, hvordan man bedst tilegner sig fransk			vide, hvordan man bedst tilegner sig fransk
udnytte viden om ligheder mellem fransk og andre sprog	lægge mærke til ligheder mellem fransk og andre sprog	være bevidste om ligheder mellem fransk og andre sprog	udnytte deres viden om ligheder mellem fransk og andre sprog
vælge relevante lyttestrategier	gætte kvalificeret i forbindelse med lytning og læsning	være bevidste om lyttestrategier, herunder lytte efter hovedindhold eller lytte efter væsentlige detaljer	udnytte deres viden om lytte- og læsestrategier og om kommunikative strategier
vælge relevante læsestrategier		være bevidste om læsestrategier, herunder skimming og skanning	
vælge relevante kommunikationsstrategier	anvende enkle kommunikationsstrategier, herunder bede om hjælp til at udtrykke sig og lade kropssprog og mimik understøtte den mundtlige kommunikation	være bevidste om kommunikationsstrategier, herunder bruge andre ord og vendinger	

Slutmål og trinmål – fransk – synoptisk opstillet – Sprogtilegnelse

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

Slutmål efter 9. klassetrin	Trinmål efter 7. klassetrin	Trinmål efter 9. klassetrin	Slutmål efter 10. klassetrin
udnytte de muligheder, der er for at anvende fransk i og udenfor skolen, heriblandt ved hjælp af internettet	turde udtrykke sig på fransk og udnytte muligheder for at opøse sproget i og uden for skolen	turde bruge sproget uden at være sikker på, at det er sprogligt korrekt	udnytte de muligheder, der er for at anvende fransk i og udenfor skolen, heriblandt ved hjælp af internettet
Anvende it og mediers muligheder i forbindelse med tekstproduktion, kommunikation, informationssøgning og i forbindelse med netværk	anvende computeren til informationssøgning og kommunikation	Anvende it og mediers muligheder i forbindelse med tekstproduktion, kommunikation, informationssøgning og i forbindelse med netværk	Anvende it og mediers muligheder i forbindelse med tekstproduktion, kommunikation, informationssøgning og i forbindelse med netværk
Uddrage og anvende informationer af forskellige typer tekster	uddrage og anvende informationer af enkle teksttyper, fx nettekster, tv programmer og reklamer	uddrage og anvende informationer af forskellige typer tekster, herunder også nettekster	Uddrage og anvende informationer af forskellige typer tekster
vælge praktisk-musiske udtryksformer, herunder it-baserede udtryksformer, der understøtter det sproglige udtryk	vælge praktisk-musiske udtryk i forbindelse med enkle præsentationer	vælge praktisk-musiske udtryksformer i forbindelse med en fremlæggelse	vælge praktisk-musiske udtryksformer, herunder it-baserede udtryksformer, der understøtter det sproglige udtryk
vælge relevante skrivestrategier, herunder anvendelse af viden om skriveprocessens faser	kende til skriveprocessens faser	anvende viden om skriveprocessens faser	vælge relevante skrivestrategier, herunder anvendelse af viden om skriveprocessens faser
anvende ordbøger, grammatiske oversigter, stave- og grammatikkontrol	anvende ordbøger	anvende ordbøger og grammatiske oversigter hensigtsmæssigt	anvende ordbøger, grammatiske oversigter samt stave- og grammatikkontrol

Kultur- og samfundsforhold

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

Slutmål efter 9. klassetrin	Trinmål efter 7. klassetrin	Trinmål efter 9. klassetrin	Slutmål efter 10. klassetrin
anvende grundlæggende viden om geografi og historie og om levevilkår, værdier og normer i fransktalende lande	inddrage grundlæggende geografisk og historisk viden om fransktalende lande	anvende geografisk og historisk almenviden om fransktalende lande	anvende grundlæggende viden om geografi og historie og om levevilkår, værdier og normer i fransktalende lande
drage sammenligninger mellem fransksprogede kulturer og egen kultur	sammenligne eksempler på fransk og dansk dagligliv og kulturer	anvende almenviden fra skønlitteratur, sagprosa og medier om levevilkår, kulturer og kunst i fransksprogede lande	sammenligne og perspektivere til egen kultur inden for nære og kendte emner
vise forståelse for andres levevis og deres kulturer	foretage interkulturelle sammenligninger på baggrund af deres almenviden	foretage interkulturelle sammenligninger på baggrund af deres almenviden	vise forståelse for andres levevis og deres kulturer
anvende fransk som kommunikationsmiddel, fx i internationale projekter og i mødet med fransktalende i og uden for skolen	anvende fransk som kommunikationsmiddel, bl.a. i forbindelse med skolekontakt og it-projekter	anvende fransk som kommunikationsmiddel, fx i internationale projekter og i mødet med fransktalende i og uden for skolen	anvende fransk som kommunikationsmiddel, fx i internationale projekter og i mødet med fransktalende i og uden for skolen

Læseplan for faget fransk

Læseplanen indeholder en angivelse af undervisningens progression over tre forløb. Franskundervisningen skal dog betragtes som et samlet hele fra 7. til 9./10. klasse uden mærkbare overgange mellem forløbene.

Undervisningen skal i et forløb omfatte samtlige fire centrale kundskabs- og færdighedsområder. Områderne er indbyrdes afhængige og bør derfor integreres i de enkelte undervisningsforløb.

Kommunikative færdigheder betegner, hvad eleverne er i stand til at foretage sig på fransk i forhold til at lytte og forstå, læse og forstå, samtale, redegøre og skrive.

Sprog og sprogbrug betegner, på hvilket sprogligt niveau eleverne kan anvende kommunikative færdigheder mht. udtale, intonation, ordforråd, struktur, strategier og sprogbrug.

Sprogtilegnelse betegner bevidstheden hos eleven om, hvordan han eller hun lærer og tilegner sig sproget og færdigheder.

Kultur- og samfundsforhold reflekterer fagets kulturformidlende indhold: de tekster, de film, den musik, den kunst og de oplevelser, som er knyttet sammen i overordnede temaer.

Undervisningen bygger på, at eleverne bl.a. fra dansk og engelsk allerede har en kunnen, viden og erfaring med at tilegne sig et sprog, dets begreber, og hvordan det bruges til at forstå omverden med.

Undervisningen foregår i en tryk atmosfære, så eleverne har lyst til at anvende det, de lærer. Det betragtes som naturligt, at eleverne laver fejl, og det er vigtigt, at eleverne får anerkendelse for deres fremskridt.

Eleverne opbygger således igennem hele forløbet deres selvtillid som sprogbrugere og deres forståelse af gode arbejds- og samarbejdsformers betydning for sprogtilægnelsen. Den enkelte elev opstiller enkle og overskuelige læringsmål, som evalueres løbende. Der skiftes mellem forskellige organisationsformer (individuelt, par, gruppe, klasse) afhængig af emnet/indholdet og aktiviteterens art.

De sproglige aktiviteter tilrettelægges således, at eleverne møder en mangfoldighed af oplevelser og sanseindtryk, også ved hjælp af it. Praktisk musiske arbejds- og

udtryksformer indgår i de sammenhænge, hvor de kan tilføre undervisningen en yderligere dimension.

Undervisningen tager udgangspunkt i elevernes sproglige forudsætninger bl.a. fra dansk- og engelskundervisningen. Elevernes lyst og motivation styrkes bl.a. gennem varierede materialer og bør omfatte en variation af aldersrelevante tekster, emner og aktiviteter.

1. forløb – 7. klassetrin

Kommunikative færdigheder

Undervisningen omfatter samtlige kommunikative færdigheder med hovedvægten på lytte- og talefærdighed, som opbygges gennem en løbende progression.

Undervisningen i første forløb omfatter især

- lytning, bl.a. gennem brug af lyd- og billedmedier om nære og genkendelige emner, hvor indholdet er formuleret i et let forståeligt sprog
- læsning af korte og sprogligt enkle tekster med forskellige formål og ofte med støtte i billeder og lyd
- udvikling af talesprog gennem arbejdet med ord og korte sætninger
- udvikling af spontan talefærdighed gennem kommunikation med andre elever parvis og i grupper
- samtale med særlig vægt på spørge- og svar teknikker
- brug af sproget i situationer, hvor sprog og handling knyttes sammen, fx gennem kommunikationsspil og lege
- små fremlæggelser, hvor eleverne fx kan præsentere sig selv, deres familie osv., evt. ved hjælp af it eller medier
- gengivelse af hovedindholdet af enkle tekster
- elementære skriveaktiviteter, fx breve, små historier, enkle dialoger osv. sat ind i en kommunikativ sammenhæng.

Sprog og sprogbrug

Den kommunikative situation er udgangspunkt for undervisningen og elevernes sproglige iagttagelser. Der arbejdes ud fra sammenligninger mellem dansk og fransk sprog og sprogbrug.

Elevernes erfaring med engelsk inddrages.

Undervisningen i 1. forløb omfatter især

- karakteristiske træk ved fransk udtale
- ligheder og forskelle mellem dansk og fransk udtale, i begyndelsen især gennem imitation og gentagelse
- arbejdet med at lære sprogets intonation og udtale at kende, bl.a. gennem sangaktiviteter, rim og remser m.m. som støtter elevernes fortrolighed med sproget
- iagttagelse af ligheder og forskelle mellem dansk og fransk stavemåde
- opbygning af et basalt og aktivt ordforråd inden for nære emner og med fokus på enkle dialoger
- brug af sproget, heriblandt i begyndelsen almindeligt forekommende tiltale og omgangsformer, i enkle, dagligdags situationer
- anvendelse af relevante lytte-, samtale- og læsestrategier
- brug af ordbog
- ordklasser og grundlæggende bøjningsformer, bl.a. gennem sproglige iagttagelser
- centrale områder inden for sætningens grundstruktur
- stavning af enkle ord og udtryk.

Sprogtilegnelse

Eleverne udvikler deres bevidsthed om, hvordan de tilegner sig fransk.

Eleverne opmuntres til at anvende og udvikle gættestrategier. De skal gerne kunne indse, at de ikke behøver at forstå hvert ord for at forstå helheden i en lytte- eller læsetekst.

Undervisningen i 1. forløb omfatter især

- udnyttelse af deres forhåndsviden og viden om ligheder mellem fransk og andre sprog, især dansk og engelsk
- kvalificerede gæt ved hjælp af lytte- og læsestrategier
- størst mulig kommunikation på fransk og udnyttelse af mulighederne for at bruge fransk uden for skolen, fx gennem it og medier
- forsøg på at gøre sig forståelige, selv om deres sproglige formåen ikke slår til
- inddragelse af deres erfaringer med digitale medier og andre medier
- anvendelse af ordbøger, grammatiske oversigter og stave- og grammatikkontrol
- brug af relevante skrivestrategier, herunder anvendelsen af deres viden om skriveprocessens faser
- anvendelse af praktisk-musiske udtryksformer, der understøtter det sproglige udtryk.

Kultur- og samfundsforhold

I begyndelsen lægges hovedvægten i indholdet på det nære miljø, herunder dagligliv og levevilkår. Indholdet i undervisningen sammensættes, så det giver et varieret billede af kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande.

Sammenligninger mellem franske kulturer og elevernes egen kultur indgår i undervisningen.

Undervisningen i 1. forløb omfatter især

- opbygning af grundlæggende geografisk og historisk viden om fransktalende lande
- arbejde med lettere tekst-, billed-, og lydmaterialer, bl.a. fra internet og billedmedier, der afspejler mangfoldigheden i de fransktalende landes kulturer
- interkulturelle sammenligninger af aldersrelevante eksempler på fransk og dansk dagligliv og kulturer
- kommunikation på begynderfransk, fx i forbindelse med e-mail projekter med andre elever, der tilegner sig fransk i Danmark eller i andre lande i Europa.

2. forløb – 8.-9. klassetrin

Kommunikative færdigheder

Sproget som kommunikationsmiddel og som udtryk for fransk kultur er stadigvæk i centrum. Indholdet bør omfatte en variation af aldersrelevante emner, tekster og aktiviteter. Forskellige medier inddrages såvel i receptive som produktive forløb.

Undervisning foregår så vidt muligt på fransk.

Undervisningen i 2. forløb omfatter især

- lytning til længere tekster om kendte emner fra dagligdagen, evt. med støtte i form af tekst og billeder
- læsning og bearbejdelse af informationer globalt som specifikt i forskellige teksttyper, såvel skønlitterære som faglitterære
- arbejde med at spørge og videregive informationer om kendte emner fra dagligdagen
- arbejde med flere forskellige samtaleaktiviteter
- arbejde med at redegøre, referere og kommentere samt give udtryk for egne følelser og meninger
- skriveaktiviteter, der mere og mere fokuserer på et forståeligt og sammenhængende sprog, hvor indhold og stil søges afpasset efter modtager og formål.

Sprog og sprogbrug

Eleverne udvider deres aktive ordforråd og deres sprogfærdighed i takt med de emner og situationer, som undervisningsindholdet kræver.

Eleverne arbejder med sproglig opmærksomhed, således at de bliver mere bevidste om, hvordan brugen af fransk skifter alt efter hensigt, situation og emne.

Arbejdet med sprogiagttagelse, herunder grammatik, integreres så vidt muligt i såvel tekstarbejde som i arbejdet med mundtlig og skriftlig sprogfærdighed.

Undervisningen i 2. forløb omfatter især

- det fortsatte arbejde med udtale, men også rytme og intonation
- opbygning af et centralt, mere præcist og varieret ordforråd, bl.a. ved at arbejde med ord og vendinger knyttet til forskellige situationer
- teknikker til at udvide og organisere ordforråd i sammenhæng
- anvendelse af relevante lytte-, samtale- og læsestrategier
- centrale grammatiske områder, fx sætningens grundstruktur, sætningstyper, ordklasser, verbernes former og kasus
- arbejde med tekstskrivning inden for forskellige genrer med henblik på retskrivning og tekstforståelighed.

Sprogtilegnelse

Eleverne styrker deres bevidsthed om, hvordan de tilegner sig fransk. Dette sker bl.a. ved, at de opsøger og udnytter de muligheder, der er for at bruge fransk i og uden for skolen, fx ved brug af internet og andre billedmedier. Desuden skal eleverne fortsat anvende deres erfaringer med tilegnelse af andre fremmedsprog.

Den sproglige opmærksomhed øges ved elevernes afprøvning og hypotesedannelse samt feedback fra læreren.

Undervisningen i 2. forløb omfatter især

- udnyttelse af viden om ligheden mellem fransk og andre sprog, især dansk og engelsk
- lyttestrategier afhængig af situationen, herunder lytte efter hovedindhold eller lytte efter detaljer
- læsestrategier, herunder skimning og skanning også i forbindelse med tekstarbejde som faglig læsning og informationssøgning
- strategier, der fremmer mundtlig kommunikation, herunder omformulering ved hjælp af andre ord samt brug af sproget uden at være sikker på, at det er sprogligt korrekt
- forskellige præsentationsformer, dramatiseringer, optagelser på bånd, video, dvd, computer og praktisk-musiske udtryksformer
- it og mediers muligheder i forbindelse med tekstproduktion, kommunikation og informationssøgning
- hensigtsmæssig anvendelse af ordbøger, grammatiske oversigter og andre hjælpemidler, evt. i elektronisk form
- opgaver, der udvikler elevernes skrivefærdighed, bl.a. i forbindelse med skrivestrategier og skriveprocessen og dens faser.

Kultur- og samfundsforhold

Eleverne udbygger deres viden om kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande. Interkulturelle sammenligninger af relevante kultur- og samfundsforhold i

fransktalende lande og Danmark indgår løbende i undervisningen.

Nutidige kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande belyses på baggrund af geografisk og historisk almenviden.

Både aldersrelevante og aktuelle emner belyses gennem skønlitteratur, sagprosa og medier. Internettet inddrages så vidt muligt til dette formål.

Skolekontakt og internationale projekter, hvor fransk er kommunikationssprog, indgår i arbejdet.

Undervisningen i 2. forløb omfatter især

- emner fra skønlitteratur og sagprosa, som kan give eleverne større indsigt i dagligliv, levevilkår, kultur og kunst i fransktalende lande
- informationssøgning gennem it, opslagsværker, aviser, magasiner og fjernsyn. Heri indgår arbejde med faglig læsning
- kommunikation på fransk i forbindelse med internationale projekter, fx e-mail-projekter.

3. forløb – 10. klassetrin

Kommunikative færdigheder

Sproget som et aktivt kommunikationsmiddel er i centrum.

Eleverne skal have mulighed for at møde et udbud af alderssvarende tekster, emner og aktiviteter.

Forskellige medier inddrages såvel i receptive som produktive forløb.

Undervisningen skal tilgodese en større modenhed i elevgruppen og lægge op til, at eleverne får mulighed for at fordybe sig og arbejde mere selvstændigt.

Undervisningen i 3. forløb omfatter især

- arbejde med at lytte til fransk, som det tales i og uden for fransktalende lande
- arbejde med at læse og bearbejde forskellige teksttyper inden for skønlitteratur og sagprosa
- deltagelse i samtaler og diskussioner
- redegørelse og fremlæggelse af forberedte emner, kommentere og udtrykke synspunkter
- arbejde med at udtrykke sig skriftligt i et forståeligt og sammenhængende sprog om kendte emner, hvor indhold og stil søges afpasset modtager og formål.

Sprog og sprogbrug

Eleverne udvider deres aktive ordforråd og deres sprogfærdighed yderligere i takt med de emner og situationer, som undervisningsindholdet kræver.

Eleverne videreudvikler deres evne til at benytte sproget i forhold til situation, hensigt og emne samtidig med deres interkulturelle kompetence.

Undervisningen i 3. forløb omfatter især

- udtale, rytme og intonation
- opbygning af et centralt ordforråd, bl.a. ved at arbejde med ord og vendinger knyttet til forskellige situationer
- kommunikative strategier i forbindelse med lytning, læsning, samtale, præsentation og redegørelse
- forskelle på tale- og skriftsprog og forskelle på formel og uformel sprogbrug
- centrale grammatiske områder, fx sætningens grundstruktur, sætningstyper, ordklasser, verbernes former og kasus
- arbejde med tekstskrivning inden for forskellige genrer med henblik på retskrivning og tekstforståelighed.

Sprogtilegnelse

Eleverne styrker deres bevidsthed om, hvordan de bedst tilegner sig fransk. Dette sker bl.a. ved, at eleverne opsøger og udnytter de muligheder, der er for at bruge fransk i og uden for skolen, samt ved at de anvender deres erfaringer fra arbejdet med andre fremmedsprog.

Undervisningen i 3. forløb omfatter især

- arbejde med lyttestrategier afhængig af situationen
- arbejde med læsestrategier i forbindelse med tekstlæsning og informationssøgning
- arbejde med strategier, der fremmer mundtlig kommunikation
- forskellige præsentationsformer, herunder redegørelser, dramatiseringer, bånd- og videooptagelser og praktisk-musiske udtryksformer i forbindelse med fremlæggelser
- it og mediers muligheder i forbindelse med tekstproduktion, kommunikation og informationssøgning
- anvendelsen af ordbøger, grammatiske oversigter og andre hjælpemidler, evt. i elektronisk form
- skriveprocessen og dens faser.

Kultur- og samfundsforhold

Eleverne udbygger deres viden om kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande. Interkulturelle sammenligninger af relevante kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande og Danmark indgår løbende i undervisningen.

Aktuelle kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande belyses på baggrund af geografisk og historisk almenviden.

Både aldersrelevante og aktuelle emner belyses gennem skønlitteratur, sagprosa og medier. Også internettet udnyttes til dette formål.

Skolekontakt og internationale projekter, hvor fransk er kommunikationssprog, indgår i arbejdet.

Undervisningen i 3. forløb omfatter især

- emner fra skønlitteratur og sagprosa, som kan give eleverne indsigt i dagligliv, levevilkår, kultur og kunst i fransktalende lande
- informationssøgning gennem it, opslagsværker, aviser, magasiner, fjernsyn osv., heri indgår arbejde med faglig læsning
- kommunikation på fransk i forbindelse med internationale projekter, fx e-mail-projekter.

Valgfag – 8.-9. klassetrin

Valgfaget er 3. fremmedsprog og bygger således videre på elevernes erfaringer med sprogtilegnelse fra andre fremmedsprog, med sprog og dets brug, med begreber og forståelse af deres omverden samt med brug af it.

Der er tale om en stejl progression set i forhold til læseplanen for det 3-årige forløb (7.-9. klasse).

Undervisningen skal i et forløb omfatte samtlige fire centrale kundskabs- og færdighedsområder. Disse skal ses i en tæt, indbyrdes sammenhæng og integreres så vidt muligt i de enkelte undervisningsforløb.

Kommunikative færdigheder betegner, hvad eleverne er i stand til at foretage sig på fransk, i forhold til: lytte og forstå, læse og forstå, samtale, redegøre og skrive.

Sprog og sprogbrug betegner, på hvilket sprogligt niveau eleverne kan anvende kommunikative færdigheder, mht. udtale, intonation, ordforråd, strukturer, strategier og sprogbrug.

Sprogtilegnelse betegner bevidstheden hos eleven om, hvordan han eller hun lærer og tilegner sig sproget og færdigheder.

Kultur- og samfundsforhold reflekterer fagets kulturformidlende indhold: de tekster, de film, den musik, den kunst og de oplevelser, som er knyttet sammen i overordnede temaer.

Undervisningen foregår i en tryk atmosfære, så eleverne har lyst til at anvende det, de lærer. Det betragtes som naturligt, at eleverne laver fejl, og det er vigtigt, at eleverne får anerkendelse for deres fremskridt.

Eleverne opbygger således igennem hele forløbet deres selvtillid som sprogbrugere og deres forståelse af gode arbejds- og samarbejdsformers betydning for sprogtilignelsen. Der skiftes således mellem forskellige organisationsformer (individuelt, par, gruppe, klasse) afhængig af emnet/ indholdet og aktiviteterens art.

De sproglige aktiviteter tilrettelægges således, at eleverne møder en mangfoldighed af oplevelser og sansindtryk. Praktisk musiske arbejds- og udtryksformer indgår i de sammenhænge, hvor de kan tilføre undervisningen en yderligere dimension.

Kommunikative færdigheder

Sproget som kommunikationsmiddel og som udtryk for fransk kultur er i centrum. Indholdet bør omfatte en variation af aldersrelevante tekster, emner og aktiviteter.

Undervisningen omfatter samtlige kommunikative færdigheder; i begyndelsen af forløbet med særlig vægt på mundtlig kommunikation og udtale.

I valgfagsforløbet arbejder eleverne især med at

- lytte til længere tekster om kendte emner fra dagligdagen, evt. med støtte i form af tekst og billeder
- læse, uddrage og bearbejde informationer fra forskellige teksttyper
- spørge om og videregive informationer om kendte emner fra dagligdagen
- redegøre, referere og kommentere samt udtrykke egne følelser og meninger
- arbejde med samtaleaktiviteter
- udtrykke sig skriftligt, i et forståeligt og sammenhængende sprog, hvor indhold og stil søges afpasset efter modtager og formål.

Sprog og sprogbrug

Eleverne arbejder med at opnå et aktivt ordforråd. Eleverne udvikler deres sprogfærdighed i takt med de emner og situationer, som undervisningsindholdet kræver.

Eleverne arbejder med sproglig opmærksomhed, således at de bliver bevidste om, hvordan brugen af fransk skifter alt efter hensigt, situation og emne.

Arbejdet med sprogiagttagelse, herunder grammatik, integreres så vidt muligt i såvel tekstarbejde som i arbejdet med mundtlig og skriftlig sprogfærdighed.

I valgfagsforløbet arbejder eleverne især med

- udtale, rytme og intonation
- opbygning af et centralt, præcist og varieret ordforråd, bl.a. ved at arbejde med ord og vendinger knyttet til forskellige situationer
- teknikker til at udvide og organisere ordforråd
- anvendelse af relevante lytte-, samtale- og læsestrategier
- centrale grammatiske områder, fx sætningens grundstruktur, sætningstyper, ordklasser, verbernes former og kasus

- arbejde med tekstskrivning inden for forskellige genrer med henblik på retskrivning og tekstforståelighed.

Sprogtilegnelse

Eleverne styrker deres bevidsthed om, hvordan de tilegner sig fransk. Dette sker bl.a. ved, at eleverne opsøger og udnytter de muligheder, der er for at bruge fransk i og uden for skolen, samt ved at de anvender deres erfaringer fra arbejdet med dansk og andre fremmedsprog.

Den sproglige opmærksomhed øges ved elevernes afprøvelse og hypotesedannelse samt feedback fra læreren.

I valgfagsforløbet arbejder eleverne især med

- lyttestrategier i forhold til en situation, herunder lytte efter hovedindhold eller lytte efter detaljer
- læsestrategier, herunder skimming og skanning i forbindelse med tekstarbejde og informationssøgning
- strategier, der fremmer mundtlig kommunikation, herunder omskrivning ved hjælp af andre ord samt brug af sproget uden at være sikker på, at det er sprogligt korrekt
- forskellige præsentationsformer, herunder redegørelser, dramatiseringer, bånd- og videooptagelser og praktisk-musiske udtryksformer i forbindelse med fremlæggelser
- it og mediers muligheder i forbindelse med tekstproduktion, kommunikation og informationssøgning
- anvendelse af ordbøger, grammatiske oversigter og andre hjælpemidler, evt. i elektronisk form
- skriveprocessen og dens faser.

Kultur- og samfundsforhold

Eleverne tilegner sig viden om kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande. Interkulturelle sammenligninger af relevante kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande og Danmark indgår løbende i undervisningen.

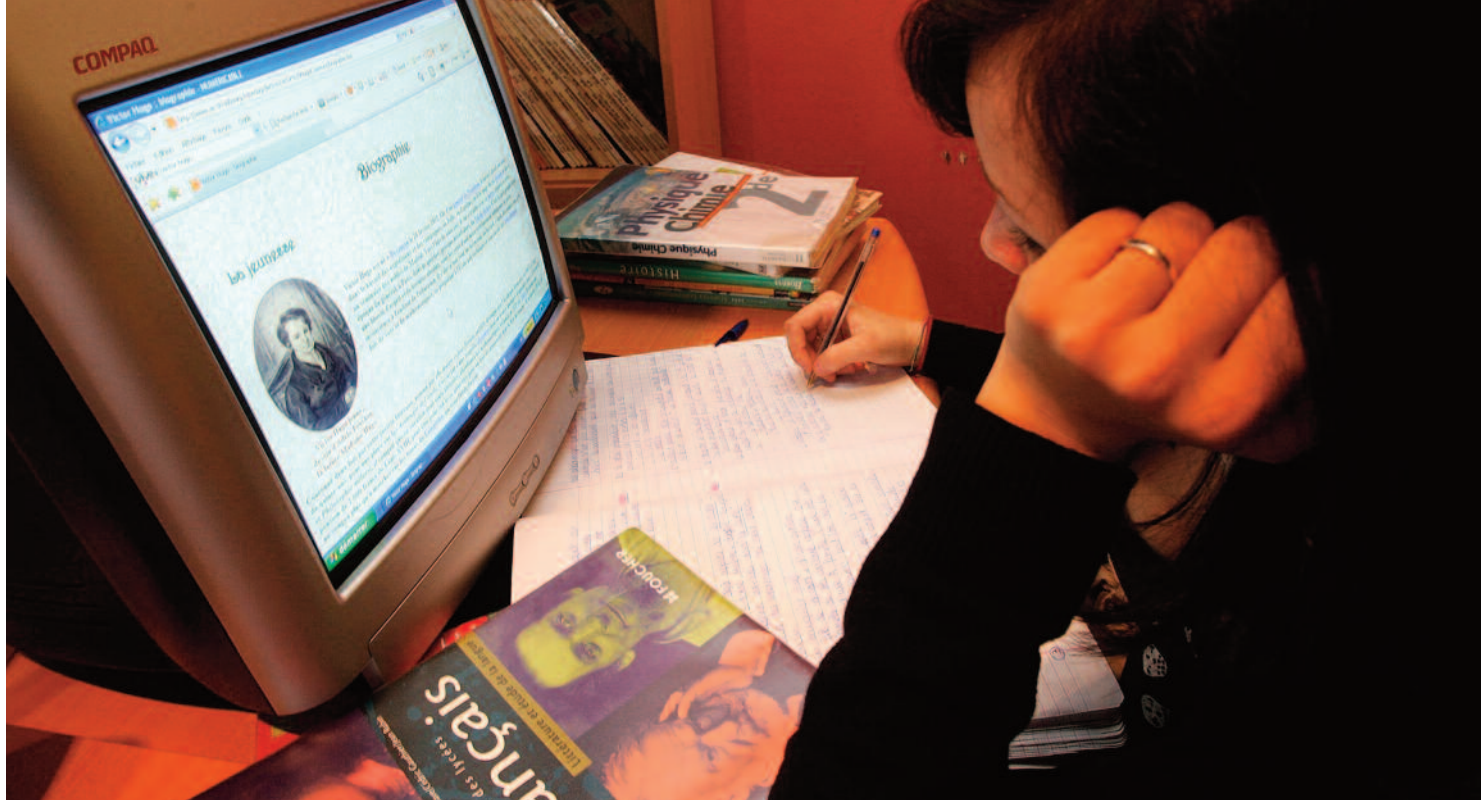
Aktuelle kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande belyses på baggrund af geografisk og historisk almenviden.

Både aldersrelevante og aktuelle emner belyses gennem skønlitteratur, sagprosa og medier. Også internettet udnyttes til dette formål.

Skolekontakt og internationale projekter, hvor fransk er det relevante kommunikationssprog, indgår i arbejdet.

Interkulturelle sammenligninger af relevante kultur- og samfundsforhold indgår løbende i undervisningen.

I valgfagsforløbet arbejder eleverne især med

- emner fra skønlitteratur og sagprosa, som kan give eleverne indsigt i dagligliv, levevilkår, kultur og kunst i fransktalende lande
- informationssøgning gennem it, opslagsværker, aviser, magasiner og fjernsyn
- kommunikation på fransk i forbindelse med internationale projekter, fx e-mail-projekter.

Undervisningsvejledning for faget fransk

Indhold

Tidligere start på 2. fremmedsprog	20
Begynderundervisning	20
Tosprogede elever	22
Kommunikative færdigheder	23
Opgaver og aktiviteter	23
Lytte og iagttage	23
Udtale	25
Læse og forstå	25
Tale - mundtlig sprogfærdighed	26
Samtale	26
Redegørelse	26
Skrive - skriftlig sprogfærdighed	27
Sprog og sprogbrug	28
Bevidsthed om sprog og sprogbrug	28
Ordforråd og orddannelse	28
Udtale, lyd og skrift	29
Talesprog og skriftsprog	29
Formel og uformel sprogbrug	29
Forskellige teksttyper	29
Grammatik: først praksis - så teori	30
Sprogtilegnelse	31
Sprog på vej - sprogtilegnelsesprocessen	31
Elevsprog og fejl	32
Kommunikationsstrategier	32
Læringsstrategier	33
Kultur- og samfundsforhold	33
Temaer	33
Progression inden for kultur- og samfundsforhold	34
Sammenligning af kulturer	34
Et eksempel på et undervisningsforløb	34
Den praktisk-musiske dimension	36
Sang og musik	36
Billeder	36
Kommunikative lege	36
Drama	36
Sproglege	37

Tværfaglighed	37
Samarbejde med andre fag	38
Informationsteknologi	39
Elektronisk tekstbehandling	39
Elektroniske ordbøger og stavekontrol	39
Ideer til skriveøvelser	39
E-mail, chat, blog	40
Internettet i undervisningen	40
Fagspecifikke programmer	40
TV5 i franskundervisningen	41
Undervisningsdifferentiering	41
Undervisningsdifferentiering som princip	41
Planlægningsspørgsmål	42
Franskværksted	43
Evaluering	44
Selvevaluering af sproglige færdigheder	44
Logbog	44
Portfolio	45
Den Fælles Europæiske Referenceramme for Sprog	45
Selvevalueringsskema	46

Tidligere start på 2. fremmedsprog

Kommunalbestyrelsen kan ifølge § 55 a i folkeskoleloven efter indstilling fra skolebestyrelsen godkende, at der gennemføres forsøg med at tilbyde eleverne tysk eller fransk på 6. klassetrin. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Dette medfører, at kommunalbestyrelsen på initiativ fra den enkelte skole kan godkende undervisning i tysk og/eller fransk fra 6. klassetrin. Det er en forudsætning, at der samtidig sker en justering af undervisningens tilrettelæggelse, hvor der tages hensyn til, at eleverne er et år yngre.

Begynderundervisning

Det vigtige fundament for elevernes sproglige kunnen og viden lægges i skolen. Deres sprogvvalg vil ofte spille en rolle for mange af de ting, de senere vil foretage sig i livet. Det gælder først og fremmest deres efterfølgende uddannelse, men også i høj grad deres arbejde og fritid. Hvis man kan et fremmedsprog godt, vil det automatisk påvirke ens interesser og jobmuligheder. Denne sproglige orientering vil dække mange aspekter, ikke kun professionelle, men også menneskelige, kunstneriske, politiske osv. At kunne et sprog så godt, at man kan bruge det i mange forskellige sammenhænge, giver mange oplevelser og erfaringer, man ellers ville gå glip af. Derfor skal undervisningen i fransk give eleverne optimale muligheder for at tilegne sig et godt og brugbart sprog som grundlag for yderligere læring og beskæftigelse med fransk sprog og kultur. Sproglæreren har et stort ansvar for elevernes livslange muligheder.

Læreren skal fra den første time inddrage eleverne aktivt, således at de fra starten er bevidste om deres egen betydning for, at undervisningen lykkes. Der findes især to velegnede midler hertil: et kognitivt og et æstetisk/sensuelt. Eleverne kan fortælle og skrive om, hvorfor de har valgt fransk, og hvad deres første tanker er, når de hører ordene "Frankrig" og "fransk". Derved aktiverer man deres eksisterende viden og forestillinger, og det kan indgå som en del af undervisningens materiale. Det æstetisk/sensuelle vedrører glæden – og det grænseoverskridende – ved at bruge sine taleorganer på en ny måde. Det kræver målrettet træning, som vil give eleverne en ny kropslig bevidsthed. At tale og skrive fransk føles ganske enkelt anderledes end at gøre det på dansk og giver samtidig en ny fysisk og følelsesmæssig oplevelse af sig selv. Ligesom al anden træning giver denne øvelse dem hurtigt en viden om, at de lærer at mestre noget nyt, også med deres krop, hvilket giver glæde og motivation.

Læreren bør tale så meget fransk som overhovedet muligt – det gør ingenting, at eleverne ikke forstår det hele. Lav eventuelt et skilt, hvorpå der står: *Ici on parle français*, og hæng det over døren. Læreren kan eventuelt oversætte det, der er blevet sagt på fransk til dansk lige bagefter –

men sørg for at tale fransk med højere stemmeleje end på dansk. Eleverne vil naturligvis have svært ved at forstå talt fransk i starten. Det er uundgåeligt, men for at dette ikke skal svække motivationen og tage lysten fra dem, skal man forklare, at det er meget sjældent, at man opfatter alt, hvad der bliver sagt i et mundtligt udsagn, heller ikke på ens modersmål. Man lytter selektivt og forstår globalt. Denne strategi skal eleverne gøres fortrolige med. Man kan spille en lydoptagelse fra en radio- eller tv-avis på dansk og derefter spørge den enkelte elev om, hvad han/hun hørte. Disse danske lyttemaner skal eleverne overføre til fransk. Det vil afdramatisere situationen, og de vil se, at deres sproglige adfærd på fransk nærmer sig mere og mere, hvad de gør og kan på dansk. Det er et af de bedste afsæt til det videre arbejde med fransk overhovedet, og det gælder, både når man lytter, og når man læser.

I starten vil lytteforståelsen først og fremmest gå ud på at opfatte essensen af en samtale, fx hvem taler, og hvad taler de om? Senere i forløbet kan eleverne, efter flere gennemlytninger, opøves i at forstå de vigtigste enkelt-elementer, fx: Hvad er situationen? Hvor foregår samtalen? Hvad er emnet? – og der kan stilles krav til en bredere forståelse af indholdet. Man går altså fra det generelle/overordnede til det specielle/detaljerede. Lyttræningen vil optage en god del af timerne i skolen, men bør efterhånden foregå som en del af træningen hjemme.

Det er vigtigt, at eleverne i stigende omfang bliver præsenteret for spontant og autentisk talesprog, bl.a. for at de kan vænne sig til, at talesprog er præget af ufuldstændige sætninger, gentagelser, omformuleringer osv. Det vil som regel være nødvendigt at gennemlytte denne type materiale flere gange. I begynderfasen omfatter undervisningen en intensiv lyttefase med afvekslende eksempler på sprog i enkle dagligdags samtaler. Film er et vigtigt hjælpemiddel i forbindelse med træningen af lytteforståelse. Især bør man i begyndelsen vælge sekvenser, hvor man kan se personerne tale.

Eleverne er som regel meget interesseret i at lære noget om Frankrig og fransk kultur. Derfor er det betydningsfuldt, at de tekster, læreren vælger at arbejde med, både er af passende sværhedsgrad og indeholder eksempler på fransk hverdagsliv, fx at hilse, spørge om hvordan det går, undskyldte. På den måde bliver eleverne motiverede til også at gå videre på egen hånd.

Eleverne kan præsenteres for korte tekster inden for fiktion og sagprosa, sangtekster, annoncer, brochurer, opskrifter m.m. De har allerede via deres arbejde med dansk og engelsk en viden og forforståelse med hensyn til at genkende teksttyper, udpege deres særtræk og funktion, ligesom de allerede har en vis erfaring i at arbejde med litteratur m.m. Denne viden og færdighed skal naturligvis udnyttes. Derved får eleverne en erfaring om, at deres kunnen er vigtig og brugbar. Det giver lyst, selvtillid og mod til at gå videre.

At gætte og at turde gætte er en af de vigtigste metoder ved sprogindlæring, og det gælder også for begynderundervisningen. Undervisningen skal udvikle elevernes sproglige selvtilid og styrke deres mod på at gætte kvalificeret. De skal derfor lære at mobilisere alle erfaringer til at løse nye problemer med. Ikke mindst bør eleverne vænne sig til at udnytte, at fransk og engelsk har mange fælles ord, der blot udtales forskelligt. Står eleverne og savner en gløse, er det tit oplagt at gætte via det engelske ord, som så udtales på fransk, eller eventuelt et dansk ord, hvor de forfransker udtalen. Da disse ord allerede er kendte for eleverne, kan man desuden bedre koncentrere sig om udtalen og demonstrere vigtige forskelle mellem henholdsvis fransk og dansk udtale og fransk og engelsk udtale.

Eksempler:

Franske låneord, der indgår i det danske sprog: *concert, balcon, directeur, début, étage, restaurant, princesse, soldat*.

Ligesom dansk optager fransk mange ord fra især engelsk, fx *weekend, sandwich, rock, clown, football, interview, club* samt det såkaldte *franglais*, fx *surfing, burger, building, ticket, dancing, meeting, parking* (her lægges trykket på sidste stavelse).

Grundreglen i sprogindlæring er enkel: ingen produktion uden forudgående reception. Receptionen, forståelsen, sikres ved at se, lytte og læse. Derfor er øje, øre og mund centrale organer i den proces, det er at lære et sprog. Specielt for fransk gælder, at lytteforståelsen bør gå forud for læseforståelsen. Dette skyldes, at forskellen på, hvordan fransk lyder, og hvordan det staves, både er fremmedartet og kompliceret i forhold til dansk. Mange elever har allerede her mistet modet, fordi de har skullet knække to koder samtidig. Derfor bør man opfatte begynderfasen i fransk som en totrinsraket, hvor første trin drejer sig om at grundfæste en fortrolighed med, hvordan fransk lyder. Eleverne kan ud fra billeder lytte til fransk og gentage det, de hører, således at de fra starten sikrer sig en god udtale og ikke forvirres af forskellige stavemåder. Når lydfortroligheden er så godt funderet, at der ikke røkes ved elevernes gode udtale, kan de så småt gå i gang med at læse små tekster, læse dem højt og gengive dem i få, enkle sætninger. Her i anden fase bliver det naturligt at lære eleverne, hvilke bogstaver og bogstavkombinationer, der giver hvilke lyde. I en kommunikativ undervisning spiller talefærdighed naturligvis en afgørende rolle, og netop lysten til at kunne sige noget på fransk er uden tvivl elevernes vigtigste motivation. Derfor skal receptionen selvfølgelig fra første færd omsættes i produktion. I begynderundervisningen er det vigtigt at udnytte de centrale elementer fra receptionen i den aktive produktion. Input skal altså omsættes til output.

Eleverne skal lære at kommunikere mundtligt og skriftligt på en relevant og hensigtsmæssig måde. Det er en færdighed, der skal opøves på både et kognitivt og et fysisk niveau, og det kræver træning, træning og atter

træning. Den fysiske træning sigter på at få taleorganerne (munden, tungen, luftvejene m.m.) til at producere de nye lyde og ord. Den kognitive træning går ud på at huske ord, sætninger og facts til at skabe indhold i kommunikationen på fransk.

I sprogproduktionen hænger de forskellige sproglige færdigheder sammen. Den enkelte færdighed har to funktioner: som en selvstændig færdighed og som en støttefærdighed, fx når man skriver en mundtlig besked ned. Så snart eleverne er blevet fortrolige med det franske sprogs lyd, bør de vænne sig til at bruge alle de fire færdigheder – lytte, tale, læse, skrive – så hurtigt som muligt. At skrive volder altid et vist besvær, og nogle elever har en frygt for at skrive. De produktive færdigheder rummer to dimensioner: en kognitiv/indholdsmæssig og en materiel og kombinatorisk. Den skriftlige kombinatorik (ortografi) hænger relativt tæt sammen med den lydlig kombinatorik. For at kunne forstå og producere (tale/skrive) fransk skal man have et godt indtryk af disse kombinatorikker.

Sammenlignet med engelsk er fransk og tysk i langt højere grad bundet til skolens undervisning, og de to sprog får derved et langt stærkere præg af at være skolefag, og dette gælder i særlig grad dér, hvor undervisningen skal gennemføres som et toårigt valgfagsforløb. Det giver færre muligheder for at få privat fornøjelse af sproget. Eleverne kan fx ikke bare synge med på en sang i radioen eller på deres iPod. Det styrker ikke just motivationen, hvis eleverne får den erfaring, at fransk er noget, man udelukkende møder og bruger i skolen. Men faktisk gør teknologien det muligt for eleverne at komme i kontakt med fransk mange steder uden for skolen, fx via tv, film, blade, aviser og især internettet. Det kan man udnytte ved, at undervisningen direkte inddrager disse medier, fx ved konkrete opgaver om indsamling af informationer, små anmeldelser af film og tv-programmer, sange osv. En opgave kan være: "Klip alt det ud, du finder om Frankrig i aviserne i en bestemt uge". Danske tekster er fx også gode til at skærpe elevernes nysgerrighed mht., hvad der foregår i Frankrig, begivenheder som det ofte er for svært at læse om på fransk. Sådanne tekster udgør et godt fundament for, at eleverne kan søge videre på franske sider på internettet for at finde supplerende oplysninger. Der findes mange web-sites på fransk, der er beregnet til undervisning i fransk. Sådanne opgaver og aktiviteter kan være medvirkende til at vække elevernes opmærksomhed og gøre dem nysgerrige efter at lære mere.

Eleverne arbejder fra starten med mange forskellige aktivitetsformer, der kan træne deres mundtlige udtryksfærdighed. Der kan fx arbejdes med klassesamtale, dialoger og A/B-øvelser, hvor eleverne arbejder parvis om at udveksle informationer, som henholdsvis den ene og den anden har. Denne form for *information-gap*-øvelse kan også udvides til at gælde for hele klassen. *Enquête*-formen eller spørgeskemaundersøgelsen, hvor eleverne stiller spørgsmål til hinanden og noterer svarene, er en vigtig aktivi-

tet at træne. Man kan begynde med helt enkle spørgsmål, fx *De quelle couleur est ton vélo?* Sværhedsgraden i spørgsmål, svar og konklusioner kan på denne måde udvikles i forhold til elevernes sproglige niveau.

Den mundtlige produktion virker aktiverende på eleverne, især fordi den også omfatter en fysisk præstation. På trods af den fysiske aktivitet føler mange elever alligevel, at situationen er lidt kunstig. En vis kunstighed kommer man ikke udenom i sprogtimerne, men den kan indskrænkes væsentligt ved at være opmærksom på de betingelser, der gælder for kommunikation i det "virkelige liv" uden for skolen. Som turist står man fx mere op, end man sidder, når man skal spørge sig for. Når man står op, er det desuden nemmere at gestikulere passende i forhold til situationen, end når man sidder. At sige noget på fransk siddende forudsætter en helt anden situation og genre, fx diskussion eller seriøs samtale.

Virkelysten er meget vigtig, når man skal lære sprog. Eleven skal have lov at prøve, og derfor bør læreren være tilbageholdende med rettelser og i stedet tage notater og vente til senere. Læreren bør ikke være bange for pauser i elevens tale, men i stedet lære ham/hende, hvordan man fylder en pause, således at man beholder ordet. At tale og kommunikere med en anden er også en slags kamp om ordet. Hold fast i det, indtil du er færdig. Tøvemekanismer er ikke bare nyttige, de er også med til at definere det talte sprog i "virkeligheden".

Træning i de produktive færdigheder (tale og skrive) bygges op, så man starter med konvergens og ender med divergens. (Man skal krybe, før man kan gå). Dette princip giver eleverne en erkendelse af, at sprog på én gang er noget regelbundet og noget, man kan bruge ret frit. Det bundne er betingelsen for, at man kan forstå hinanden, og det frie er betingelsen for, at man kan sige noget nyt, den anden gider lytte til.

I starten arbejder man med et fast forlæg, der skal imiteres (konvergens). Efterhånden mindsker man antallet af elementer, der skal imiteres, og overlader det til eleven, der derved får større og større råderum (divergens). Konvergens er således lig med en stram og præcis definition af opgaven, og denne præcision dækker både ordforråd og udtryksform. I sin strammeste form vil sådanne opgaver knytte sig meget tæt til en teksttype, et ordforråd og nogle sproghandlinger, eleven har arbejdet med i et tekstforlæg, skriftligt eller mundtligt.

I den "ægte" sproglige kommunikation på modersmålet er fordelingen af reception og produktion ca. 90 % reception og 10 % produktion. På et fremmedsprog er fordelingen endnu mere skæv, og jo dårligere, man er til sproget, jo skævere er fordelingen. Man kan heraf se, hvor vigtig receptionen er.

De receptive færdigheder (lytte og læse) er grundlæggende, men som sagt skal receptionen i en sprogundervisning knyttes sammen med en sprogproduktion, hvil-

ket ikke nødvendigvis gælder i det rigtige liv. Ellers vil det, man har forstået, ikke kunne bruges aktivt. Derfor er det vigtigt, at læreren vælger materialer, som kan bruges produktivt.

Eleverne arbejder i begynderundervisningen med små fiktions- og sagprosattekster, sangtekster, annoncer, brochurer, opskrifter samt med tekster fra lærebogssystemer. Netop i begynderundervisningen skal man aktivt bruge elevernes viden fra dansk og engelsk eller for tosprogede elevers vedkommende deres eget modersmål. Forklar dem, hvor vigtig allerede det første synsindtryk af en tekst er. Tag fat på genre, dens særtræk og typiske funktion. "Hvilke midler bruger man på dansk i et sådant tilfælde? Hvor finder vi dem i den franske tekst?" Det er en god måde at åbne en tekst på. Eleverne ser hurtigt, hvor meget de allerede kan. De skal blot bruge de strategier og angrebsvinkler, de allerede er fortrolige med. Det er i denne sammenhæng vigtigt at understrege, at tekster kun sjældent bruges til oversættelse, men især kan anvendes som grundlag for en bredere sprogbevidsthed, hvor fokus ikke er på den grammatiske form, men derimod hviler på sproget som kommunikations- og kulturbærer.

Tosprogede elever

I begynderundervisningen er det vigtigt at huske, at også tosprogede elever kan have helt andre forudsætninger. Undervisningen må derfor lige fra starten prøve at skabe et samspil mellem elevernes sproglige og kulturelle forudsætninger, således at alle elever oplever succes med deres sprogtilenelse. De forskellige forudsætninger i forhold til sproglig og kulturel viden skal udnyttes, så eleverne kan bruge hinanden i arbejdet med at tilegne sig fransk. Det er vigtigt, at undervisningen giver disse elever mulighed for at trække på de sprogligt og kulturelt funderede erfaringer, de har inden for et givent område. Det er vigtigt, at læreren hjælper eleverne med at aktivere og udvikle strategier til at trække på disse resurser, for det sker ikke automatisk. Tosprogede elever har gennem deres kendskab til flere sprog et stort potentiale for at udvikle sproglig bevidsthed, men for at potentialet skal udfoldes, er det væsentligt, at den sproglige bevidsthed stimuleres, og at elevernes erfaring med sprog bruges til noget i undervisningen. Det kan man fx gøre ved at arbejde med kontrastiv analyse, hvor man sammenligner sprogs ligheder og forskelle. Dette kan alle elever i klassen tilmed have stor gavn og glæde af.

For mange tosprogede elever kan det være en ulempe, at de må tilegne sig fransk via dansk. Der, hvor deres danske sprog ikke slår til, får de problemer. Derfor er det ekstra vigtigt, at disse elever hører meget fransk og bl.a. lærer fransk via fransk.

Nogle tosprogede elever vil måske i en periode have behov for fx intensiv lyttetræning kombineret med ordforrådsarbejde. Her kan bl.a. online øvelser være motiverende,

og eleverne kan fortsætte arbejdet uden for skoletiden. Desuden er det godt, hvis eleverne har mulighed for at lytte til de tekster, der arbejdes med i undervisningen, hjemme.

Kommunikative færdigheder

De kommunikative færdigheder betegner, hvad eleverne er i stand til at foretage sig på fransk i forhold til at lytte og forstå, at læse og forstå, at samtale, at redegøre og at skrive.

Opgaver og aktiviteter

Eleverne skal i undervisningen opleve, at de har brug for fransk, og at det er spændende og udfordrende at bruge sproget. Derfor skal arbejdet med opbygningen af de kommunikative færdigheder bestå i, at eleverne bliver sat i situationer, hvor de skal bruge fransk til at løse opgaver eller udføre aktiviteter, fx at gennemføre praktiske, sociale og kreative handlinger. Disse aktiviteter bør indeholde elementer, der kombinerer indholdsmæssige udfordringer med sproglige udfordringer. Derved opnås en kommunikativ situation, hvor der er noget, man skal tale om, men hvor der også er fokus på den sproglige form.

I en klasseundervisning, hvor samtalen foregår mellem læreren og én elev ad gangen, får eleverne ikke nok sproglig træning. Det er en god idé, at mange taler med mange. Der kan arbejdes i par eller grupper, eller eleverne kan gå rundt mellem hinanden i klassen og tale med hinanden ud fra en opgave.

Det er en stor hjælp for eleven, at læreren præciserer ikke blot temaet og sproghandlingen, der skal trænes, men også rammerne for opgaven. Der skal være et element af sport i det, fx kan man fastsætte, hvor mange sekunder eller minutter en aktivitet skal vare: "Du skal fortælle noget om X, og du skal holde ordet i et vist antal sekunder." Eller: "I det, du siger, skal du bruge de og de ord mindst Y gange." "Din stil skal være på Z ord, hverken mere eller mindre". Det tvinger eleven til at gennemlæse sin skrevne tekst opmærksomt. "Hvad sker der, hvis jeg stryger de to ord? Hænger det stadig sammen, eller har det konsekvenser andre steder i teksten?" Det giver et overblik over teksten og tvinger eleven til et bevidst sprogligt arbejde. Det er stimulerende at have nogle præcise rammer, og det er skægt at bryde dem! Form er i denne situation ikke en tvang, men en spore. Tænk fx på rimet i et digt. Det samme princip kan også bruges i det skriftlige arbejde, altså: længde, antal ord, frekvens, brug af bestemte ord og udtryk (se senere om konnekto- rer). Denne formmæssige tvang svarer faktisk godt til de forhold, der gælder i det "virkelige liv." Formen er altså med til at mindske det kunstige præg i undervisningssituationen, det fremmer den sproglige bevidsthed, og det ansporer elevernes kreativitet og virkelyst.

I dagligdags omgang med sproget skelner vi ikke mellem sprogets forskellige lag, men i en sproginlæring er det anderledes. Her er man nødt til at skille tingene ad, således at fokus lægges forskellige steder.

De kommunikative færdigheder er indbyrdes afhængige af hinanden, og når man træner den ene færdighed, kan man ikke undgå også at inddrage de øvrige færdigheder. Men ikke desto mindre er det en god ide en gang imellem at have fokus på at træne én bestemt færdighed ad gangen. Fx "i denne øvelse skal du have specielt fokus på tale og udtale, selv om du også skal læse eller lytte."

Lytte og iagttagelse

Lytteforståelsen er central for at lære at kommunikere mundtligt på fransk. Derfor er det godt at bruge megen tid på træning af denne færdighed. Det er en pædagogisk fordel, at der er markant forskel på dansk og fransk udtale. Disse forskelle findes på flere niveauer, fx i udtalen af det enkelte fonem, sproglyd, tryk/betonning, og både på ord- og sætningsniveau. Forskellene er velegnede til at skærpe elevernes bevidsthed om udtale, og det giver dem gode muligheder for at føle glæde over at kunne beherske et anderledes udtryksregister. Disse æstetiske og sanselige aspekter understreger, at det at lære et sprog ikke udelukkende er et kognitivt anliggende, men i høj grad også et sanseligt. Grundlaget for elevernes egen sprogproduktion er det receptive sprog, og det er først og fremmest gennem mødet med mediernes, lærerens og kammeraternes sprog, at eleverne får deres sproglige modeller. Læreren bør fra starten tale fransk, men må acceptere, at eleverne i starten henvender sig på dansk.

Eleverne skal arbejde med materialer, der er baseret på lyd- og billedmedier. For anvendelsen af disse materialer gælder det, at det mere er aktivitetens art, der bestemmer, hvad der kan benyttes i undervisningen, end sværhedsgraden af det benyttede materiale.

Eleverne kan:

- lytte efter beskeder
- lytte til små historier
- lytte efter radio- eller tv-udsendelser
- lytte til sange
- lytte til en samtale
- se film.

I hver situation kan man bede eleverne om at lytte efter specifikke information eller global forståelse.

Elevernes forforståelse om det, der skal ses eller høres, kan aktiveres og forberedes. Det er vigtigt at have forberedt eleverne på, hvad de skal lytte til ved fx at stille dem nogle spørgsmål på forhånd, eller arbejde med brainstorming eller gætteaktiviteter, så udbyttet af læsningen og lytningen bliver større. Samtale om billeder, der er knyttet til materialet, hjælper også.

Det er af stor betydning, at eleverne ved, hvad de skal bruge det hørte eller sette til. Eksempler på lytte- og iagttagelseopgaver:

- Fortæl historien bag billedet/portrættet/situationen
- Skru ned for lyden eller billedet, og gæt, hvad der siges og sker
- Stop lyd- og billedmediet og gæt, hvad der videre vil ske
- Lav en personbeskrivelse på baggrund af det sette eller hørte
- Beskriv et eller flere miljøer/ rum/ huse fra sekvensen
- Lyt efter og noter, fx hyppige udtryk eller noget, man ikke finder i Danmark
- Omsæt det hørte til billeder eller tegneserier
- Fremstil ordkort og kommunikative spil

- Fremstil fælles dansk/fransk ordliste til brug for det videre arbejde
- Tøm billedet for fx substantiver/adjektiver eller genstande.

Sådanne opgaver kan tilrettelægges, så den ene elev lytter eller ser efter noget, mens den anden elev har en anden opgave. Efter lytning eller gennemsyn mødes eleverne to og to og informerer hinanden. Et gennemgående element er at skabe behov for, at eleverne meddeler sig til hinanden om noget nyt, overraskende eller interessant, dvs. at kommunikationen indeholder en reel udveksling af oplysninger eller oplevelser.

Ex kan man, når man skal se en videosekvens, dele klassen i nogle mindre grupper og lade dem iagttage forskellige ting efter følgende skema:

Pistes pédagogiques du document authentique vidéo	Compétences développées	
Verbale Lexique et phonétique	Linguistique	COMMUNICATIVE
Contextuelle, extralinguistique situation de communication (décors, objets, parures, aspect physique, âge, sexe, informations sur l'appartenance socioculturelle des interlocuteurs, musique, bruitages)	Situationnelle	
Co-textuelle, paralinguistique intentions de communication (gestes, regards, intonations, pauses, rires, soupirs)	Intentionnelle	
Technique Montage du son et de l'image (plans, cadrage, éclairage)	Médiatique	

CAVILAM / TV5 (se afsnittet Informationsteknologi)

Arbejdsformen lægger også naturligt op til det, der bør være en almindelig aktivitet senere i forløbet: Her har en eller flere elever arbejdet med et stof, det være sig billede og/eller lyd, med det formål at skulle redegøre for det over for en gruppe kammerater eller en modtager uden for holdet.

Udtale

Fransk udtale er mere distinkt end dansk og indeholder en del lyde, som er fremmedartede for danskere. Dette skal eleverne vænne sig til, så udtaletræningen kræver megen tid, især i begyndelsen (se afsnittet Begynderundervisning). Grundlaget for en god eller dårlig udtale lægges allerede i starten af undervisningen, og en forkert indlært udtale er vanskelig at ændre senere.

Her er det en god ide at arbejde og lege med transparente ord, fx restaurant, hvor eleverne får forståelsen for ordene foræret og derved kan koncentrere sig om udtalen. Arbejdet med udtalen er af naturlige grunde i høj grad knyttet til arbejdet med lytteforståelsen, hvor eleverne er koncentreret om at forstå indholdet. Men man må også ind imellem bruge øvelser og teknikker, der fokuserer på udtalen. For at træne udtalen af enkeltlyd kan man bruge såkaldt minimale par, dvs. ordpar, der kun adskiller sig ved én lydlig forskel: fx *coup-goût*, *dent-tant*, *bout-poux*, *hausser-oser*, *tant-ton-teint*.

Arbejdet med intonation, rytme og tryk bør tage udgangspunkt i lyttesekvenser med naturligt fransk talesprog i overskuelige enheder, der gør det muligt for eleverne at gentage det hørte. De vigtigste intonationsmønstre kan indøves ved hjælp af små dialoger.

Fx intonation i spørgesætninger, enten stigende:

On va regarder la télé?

eller faldende:

Qui est-ce?

over for stigende-faldende intonation i fremsættende sætninger:

Demain matin, on va aller à la boulangerie.

For at styrke elevernes selvtillid kan udtaletræningen undertiden foregå i kor i hele klassen, fx ved rim, remser og sange eller i mindre grupper, fx ved korte dialoger. Derved får den enkelte elev sagt mere, og læreren kan lytte med og vejlede.

Læse og forstå

Når man vælger materiale/tekster, skal man vide, hvad formålet er. Sætter man på indhold, er der nogle bestemte krav, der skal opfyldes. Teksterne bør være oplysende og inspirerende. Skal de stimulere eleverne til at give udtryk for holdninger osv., skal der være synspunkter, man kan tage fat i. Men man kan også have brug for at sætte på noget formmæssigt, fx et bestemt udtrykmæssigt fænomen: en sproghandling, nogle bestemte strukturer, adjektivets placering osv. Fortæl eleverne, at sådanne fokusskift er vigtige, når man lærer

sprog. Så er man nemlig tvunget til at iagttage sproget udefra. Det kan man slet ikke, når man bruger sproget "normalt". Så ville kommunikation og forståelse bryde fuldstændigt sammen.

Der arbejdes med et bredt udvalg af teksttyper, både skønlitteratur og sagprosa. De skønlitterære tekster er vigtige, fordi de giver mulighed for oplevelse og fordybelse og giver kontakt med det fortællende, det eventyrlige og det poetiske. Desuden kan de give et indblik i kulturelle forhold. Undervisningen bør gennem det samlede forløb omfatte forskellige genrer, såsom noveller, eventyr, korte romaner, digte og sange.

Sagprosatteksterne bør også omfatte mange forskellige typer såsom artikler fra aviser og magasiner og mindre brugstekster fra hverdagen (reklamer, skilte, brugsanvisninger, køreplaner, kort m.m.). Håndskrevne tekster bør indgå, så eleverne bliver fortrolige med at læse fransk håndskrift.

For at vænne eleverne til at være opsøgende indgår det i undervisningen, at de skal finde tekster, som de kunne tænke sig at læse i klassen, i mindre grupper og individuelt. Også de tekster, eleverne selv skriver, kan inddrages i undervisningen.

Eleverne kan:

- læse for at orientere sig
- læse for at finde informationer
- læse for at finde holdninger
- læse og følge bestemte instruktioner
- læse for fornøjelsens skyld.

I hver situation kan man bede eleverne at læse efter specifik information eller global forståelse.

Det er vigtigt at have forberedt eleverne på, hvad de skal læse efter, fx ved at stille nogle spørgsmål på forhånd.

Udvikling af læsefærdighed på et fremmedsprog kræver et bevidst arbejde med læsestrategier. Dette gælder læsning af alle slags tekster, både skønlitterære og fagliterære. Dette arbejde omfatter tre faser – før, under og efter:

- Før læsning af teksten udtrykker eleverne de forventninger, de har til teksten ud fra foreløbige iagttagelser af bl.a. opsætning, overskrifter, billeder, skemaer og transparente ord. De formulerer, hvad de formoder teksten handler om, og hvad de forventer af informationer eller oplevelser.
- Under læsningen søger eleverne at danne sig et overblik over tekstens struktur og indholdet/handlingen, bl.a. ved at de noterer sig afsnitsinddelinger, centrale ord og ord, der forbinder tekstens afsnit. Der kan skelnes mellem tre forskellige læsestrategier:
  - a. At skimme en tekst, dvs. den læsemåde man anvender, når man løber en avisartikel hurtigt igennem eller ser ned over et opslag i en ordbog.

- b. At skanne en tekst, dvs., at man lader øjnene løbe hen over teksten med henblik på at finde bestemte informationer. Denne læsemåde anvender man, når man slår op i en køreplan eller leder efter et ord i ordbogen.
- c. At nærlæse en tekst, dvs. den læsemåde man anvender, når man har brug for alle informationerne, fx når man læser en opskrift eller hele opslaget/artiklen i en ordbog.
- Efter læsningen vil der for det første være den umiddelbare bearbejdning af indholdet for at sikre forståelsen, hvor eleverne arbejder med de spørgsmål, der så at sige udgør tekstens skelet: *qui, quand, quoi, comment, où et pourquoi*. Som yderligere øvelse kan man slette kortere eller længere passager af teksten og bede eleverne om at forestille sig, hvad der kan have stået. Man kan også klippe teksten i stykker og bede eleverne om at sætte den rigtigt sammen. Efterbearbejdning af teksten vil ofte rumme det element, at eleverne sammenholder deres forhåndsforventninger med det, de faktisk har fået ud af teksten.

Tale – mundtlig sprogfærdighed

I en kommunikativt orienteret undervisning er arbejdet med mundtlig sprogfærdighed baseret på kommunikative hensigter og behov, der realiseres ved talehandlinger. Elevernes behov for at udtrykke sig er med til at bestemme det tematiske indhold og arbejdsmetoder. Den nødvendige grammatik inddrages, når det er relevant for at kunne gennemføre en bestemt talehandling, fx brug af *conditionnel* eller imperativ, når man skal give en besked, eller brug af *passé composé*, når der skal fortælles om noget, eleven har oplevet.

Undervisningen tilrettelægges som en række kommunikative aktiviteter med klart definerede formål. Man skal være opmærksom på, at der kun er en løs sammenhæng mellem en bestemt talehandling/et bestemt kommunikativt formål og det tematiske indhold. Det er især i forhold til indholds niveauet, at elevernes ønsker og forslag spiller en rolle for undervisningens indhold. Aktiviteterne skal i deres helhed dække centrale talehandlinger, fx at præsentere sig, at give udtryk for sin mening eller redegøre for en oplevelse. Aktiviteterne vil naturligt omfatte arbejde i par og grupper for at styrke sprogproduktionen mest muligt.

For at eleverne kan opbygge en god og nogenlunde varieret sprogfærdighed, præsenteres de for både talt og skrevet fransk, der rummer et bredt udvalg af temaer og sproglige strukturer: lærerens eget talesprog, tekster, film og lyd m.m. af forskellige typer og eventuelt fransktalende gæster i klassen. Det er naturligt at tage udgangspunkt i de cd'er, film- og lydmaterialer, man bruger i arbejdet med lytteforståelsen.

Film og lyd giver endvidere eleverne lejlighed til at observere, hvordan franskmænd ledsager deres tale med kropssprog: mimik og gestik.

Samtale

I begyndelsen kan eleverne indøve de mest almindelige talehandlinger, som fx at hilse, præsentere sig, spørge og svare, fremsætte anmodninger og forslag, acceptere og afslå. Disse optræder ofte som sammenhængende par, fx:

- spørgsmål og svar
- kompliment og accept
- klage og undskyldning
- forslag og accept/afslag
- anmodning og imødekomme/afslag.

Eleverne har brug for en stor samling af sådanne par, og man bør derfor træne dem i varierede situationer. Dette er en forudsætning for at blive en god samtalepartner. På et senere tidspunkt kan man arbejde med mere komplicerede og selvstændige talehandlinger såsom at kommentere, argumentere og give udtryk for egne følelser og holdninger.

Eleverne præsenteres for et naturligt talt fransk med træk, der er typiske for talesproget, fx tøven og omformuleringer. Læreren må, især i begynderfasen, vælge kritisk ud i materialerne for at sikre et taletempo, eleverne kan klare. Man skal lære dem lyttestrategier i forhold til, at det drejer sig om selektiv lytning eller global forståelse. Eleverne vil gerne forstå alt, men det er der ingen, der kan. (Se afsnittet om Begynderundervisning). For at den mundtlige sprogfærdighed ikke bliver løsrivet fra de andre færdigheder, kan aktiviteterne knyttes sammen af et tema, fx En dansk familie besøger en fransk familie, og der føres forskellige kortere og længere samtaler, der eventuelt kan gennemspilles i simulationer, fx:

- hilse og præsentere sig
- fortælle om sig selv og sin familie
- fortælle om sin by, sit land osv.

Redegørelse

Ud over at samtale skal eleverne også lære at redegøre for noget forberedt. Dette er en aktivitet, der kræver andre strategier end samtalen.

Det er vigtigt, at eleverne arbejder med forskellige teksttyper, som har relevans for dem, og som giver viden om samfundsforhold i fransktalende lande. Eleverne skal opbygge et centralt ordforråd og en sproglig bevidsthed, som kan anvendes og overføres, når de skal tale om andre emner. Ikke-skrevet materiale og billedmedier har stor værdi og er kilde til inspiration, da de giver eleverne konkrete oplevelser af deres emne.

Til at træne redegørelse kan eleverne:

- øve sig i at læse en tekst op højt
- øve rollespil
- synge
- fortælle om noget, de har lavet eller oplevet
- lave små præsentationer med støtte af noter, stikord, billeder
- skrive korte, mundrette tekster, som de kan øve, til de kan løsrive sig fra deres tekster.

En god og sjov måde at træne talefærdigheder på, både samtale og redegørelse, er følgende leg, "L'alibi":

Consignes

- *Un crime a été commis hier entre 20h00 et 0h00. Tous les élèves de la classe sont suspects (vous pouvez inventer une petite histoire afin de motiver les étudiants).*
- *Former des groupes de deux et demander aux étudiants d'imaginer comment ils ont passé la soirée.*
- *Ne pas avoir d'activités qui dépassent 1 heure!*
- *Donner un maximum de détails (s'ils ont bu un verre dans un bar, indiquez le nom du bar, qui a payé et comment, la tenue du serveur ...).*
- *Écrire l'emploi du temps sur une feuille.*
- *Laisser 5 minutes pour mémoriser les détails et les horaires.*
- *Ramasser les feuilles.*

Déroulement

- *Lorsque le travail est fini, on demande à un groupe d'être suspect. Le reste de la classe se transforme en policiers avec l'alibi des suspects sous les yeux.*
- *L'un des suspects sort de la classe.*
- *Les policiers posent des questions précises pour vérifier l'alibi du suspect (ils ont droit de prendre des notes).*
- *Lorsque ce travail est fini, vous pouvez faire entrer la seconde personne (débrouillez-vous pour qu'il n'y ait aucune communication possible entre les suspects) et recommencer l'interrogatoire.*
- *Quand tout est fini demander aux policiers s'ils sont coupables ou innocents (argumenter).*
- *Vous pouvez maintenant passer à un autre groupe.*

Skrive – skriftlig sprogfærdighed

Arbejdet med skriftlig sprogfærdighed bør fra begyndelsen integreres i undervisningen som en funktionel disciplin. Eleverne udvikler primært deres færdigheder i at skrive tekster, hvis de er meningsfulde og har et klart formål. Det skriftlige arbejde bygges op i rækkefølgen: ord, sætning, tekst. Arbejdet kombineres i vidt omfang med mundtlige aktiviteter. Ofte føler eleverne sig lidt usikre over for at skrive på fransk. Netop derfor er det vigtigt at hjælpe dem i form af præcise instruktioner, der samtidig udfordrer deres kreativitet.

I begyndelsen, og ofte også senere, vil det være hensigtsmæssigt at udvikle den skriftlige sprogfærdighed på basis af skriftlige forlæg, der fungerer som modeller, fx et brev til en ven. Men eleverne kan også opmuntres til fri produktion, i begyndelsen fx i form af små breve,

collager, korte digte, meddelelser og dialoger i tegneserier. Senere kan man gå i gang med længere, mere sammenhængende tekster, fx fortællinger, referater og debatindlæg. Der kan bl.a. være tale om tekster til franske elever, der fortæller om eleverne selv og livet i Danmark. Her kan fx benyttes e-mail.

Det anbefales, at undervisningen i begyndelsen også omfatter øvelser i at skrive fransk i hånden, hvilket giver eleverne mulighed for at øve sig i de vigtigste bogstavkombinationer og accenter. Senere vil det være naturligt at bruge computeren til procesorienteret skrivning.

Et eksempel på procesorienteret skrivning (historieroulette):

- eleverne skal skrive en krimi – *Un petit roman policier* – med titlen *le voleur*
- eleverne arbejder sammen to og to, fx på pc
- hjælpemidler inddrages: ordbøger da/fr, fr/da, grammatik og fransk stavekontrol
- et rafflebæger samt en terning
- bindinger til sted, tid og personer er på forhånd fastlagt af læreren og findes via terningekast
- eksempel:
L'endroit où se passe l'histoire
– når øjnene viser følgende tal:
1. *dans un village*
2. *dans les Alpes etc.*

Eleverne foretager terningekast om sted, tid og personer og er således parat til:

1. skrivefase: Skriv løs
Hvert par sætter sig ved computeren og diskuterer sig frem til indledningen, som skrives.
2. responsfase
Hvert par har fået tildelt et "responspar", som de afleverer deres udkast til. Parrene kommenterer/retter/giver idéer til hinandens udkast. Læreren indgår i arbejdet.
3. skrivefase: Ret og skriv om
Parret går tilbage til computeren og retter, fjerner osv. ud fra de tilbagemeldinger, de har fået. Herefter slår parret deres tredje terningekast og finder således en af deres hovedpersoner, som indgår i historien.
4. skrivefase: Skriv løs
Eleverne diskuterer handlingsforløbet, og med udgangspunkt i krimigenren skriver de deres historie færdig og når frem til en sidste responsfase.
5. responsfase
Teksterne gennemlæses og kommenteres på indholdsplanet.
6. skrivefase: Vælg det rigtige udtryk
Eleverne retter deres tekst på det sproglige plan (ordforråd, grammatik, stavning).

Når alle parter er tilfredse med teksterne, udprintes de. Teksterne illustreres/kopieres og uddeles til videre arbejde i klassen.

Man kan kombinere den procesorienterede skrivning med den kreative skrivning. Eleverne leger med ord, billeder eller forlæg og lader fantasien få frit løb – hermed kan teksterne blive mere frie og spændende, fx:

- eleverne fantasierer ud fra et givet ord (associationsleg)
- eleverne skriver løs i fx fem minutter og bytter herefter tekst med en anden gruppe (stafetskrivning)
- eleverne skriver videre på en given tekst, fx en indledning til en historie
- eleverne skriver korte, enkle tekster til billeder.

Som alternativ til krimigenren kan man lade eleverne arbejde med fx et eventyr, en trivialnovelle eller en science fiction-tekst, eller kollektiv tekstskrivning (se beskrivelsen nedenunder). Det vil være naturligt at inddrage elektroniske ordbøger i forbindelse med procesorienteret skrivning.

Écriture collective

Chaque élève écrit des phrases ou un texte à partir d'une contrainte d'écriture. Les phrases ou les textes sont réunis bout à bout et deviennent un texte unique auquel chacun a participé. Ce texte collectif sera copié et distribué à tous. On peut concevoir un projet « d'ouvrage collectif » qui réunirait tous les textes créés par la classe.

Sprog og sprogbrug

Bevidsthed om sprog og sprogbrug

Når eleverne begynder på fransk som andet eller tredje fremmedsprog, har de allerede en række forudsætninger med hensyn til at lære og bruge sprog. De har haft dansk og engelsk, og måske også tysk. En del elever har kendskab til grundlæggende grammatiske begreber, som fx de mest elementære teksttyper, sætningsled og ordklasser. De har også en fornemmelse af, hvordan tekster kan være opbygget, og hvordan sproget varierer, alt efter hvilken situation det bliver brugt i.

De vigtigste sproglige erfaringer har eleverne fra dansk- og engelskundervisningen. Læreren skal derfor være bevidst om, hvad eleverne har lært/lærer i dansk og engelsk, ligesom man med stort udbytte kan bruge eksempler på sprog og sprogbrug fra disse fag. Erfaringerne fra både dansk- og engelskundervisningen giver eleverne en fornemmelse af allerede at vide noget om sprog, og erfaringerne fra fransk kan skærpe elevernes sproglige opmærksomhed og indsigt.

Det er vigtigt, at arbejdet med bevidsthed om ordforråd, scenarier og kommunikation samt forståelse for det franske sprogs system, og de franske sprogbrugsregler er en integreret del af undervisningen. Det introduceres i små bidder, hvor det er relevant i forbindelse med de kommunikative aktiviteter, og illustreres ved hjælp af det sprog-

lige materiale, eleverne er i gang med, og helst ud fra elevernes egne iagttagelser, når disse kan føre til enkle og relevante sproglige input fra lærerens side.

Der er flere grunde til, at eleverne skal udvikle deres bevidsthed om sprogets funktion, opbygning og reglerne for sprogets brug. En sådan bevidsthed kan styrke elevernes praktiske sprogfærdighed. Det kan fx være viden om, hvordan en bestemt type samtale normalt er opbygget, hvordan man undskylder, eller hvori forskellen mellem stemte og ustemte konsonanter består. Bevidsthed om sprog og sprogbrug giver eleverne bedre muligheder for at gå videre på egen hånd. Fx har de bedre forudsætninger for at formulere deres egne vanskeligheder eller behov, fx: Hvor har jeg problemer? Hvad kan jeg gøre ved det? (Se afsnittet Sprogtilegnelse).

Ordforråd og orddannelse

Et stort og brugbart ordforråd er vigtigt for gode kommunikative færdigheder. At kunne det rigtige ord eller udtryk er i mange tilfælde vigtigere end at kunne konstruere en sætning korrekt. Det tager lang tid at opbygge et godt ordforråd. Derfor skal eleverne arbejde med tilegnelse af ord og udtryk fra begyndelsen af undervisningen. Der er en vis systematik i et ordforråd, fx forskellige regler for oplagring af ord. Fortæl eleverne, at et ordforråd er ligesom et lager med mange varer. For at finde de rigtige varer, skal de være opbevaret på en hensigtsmæssig måde, altså samme slags varer ligger et bestemt sted. Nye ord huskes bedre, når de kombineres med allerede indlærte ord, fx lighed (semantisk eller formelt), kontrast osv.

Til ordforrådet regnes både enkeltord og længere udtryk eller vendinger, der er karakteristiske for fransk i forhold til dansk: *il y a, c'est, est-ce que, qu'est-ce que, il fait chaud, il a quinze ans, j'ai faim, de temps en temps* osv.

Der lægges særlig vægt på arbejdet med centrale ord og vendinger, dvs. dem der er mest anvendelige på kort og lang sigt, fx hilsen eller udtryk for dagligdags beskæftigelse. De vigtigste pronomener kan trænes ved små dialoger. De vigtigste præpositioner kan indøves ved hjælp af lege, der inkluderer bevægelse og konkrete objekter, hvor man bruger udtryk som *sur la table, sous la table, derrière la table* osv. Talord kan trænes ved tælleremser og andre tallege. Dagligdags ord og udtryk, der giver eleverne mulighed for at udtrykke sig om deres daglige liv, fx *dans une famille, à l'école, maman travaille, un grand garçon, une petite fille* osv., kan de tilegne sig gennem små dialoger og rollespil. Desuden kan eleverne arbejde med ord og udtryk, der er nyttige i forbindelse med et bestemt tema, fx *voyage: je prends le train, il y a un ferry, l'avion décolle dans une heure, j'ai une voiture, il y va en vélo*. Sådanne ord kan indlæres gennem mange forskellige aktiviteter, fx små dialoger, forberedte eller improviserede rollespil eller associationslege, fx *soleil, ciel, nuage, pluie, tomber, triste*. Generelt er det en god idé at lade eleverne lære ord i sammenhænge, så de samtidig

får en grammatisk kontekst forærende. Ingen kan ved hjælp af løsevne glosser og en samling grammatiske regler nå at stykke nye sætninger sammen i mundtlig sprogproduktion. Der skal trænes og trænes med masser af kendte sætninger, der hele tiden ændres ganske lidt.

Eleverne opmuntres til at arbejde selvstændigt med en ordbog, og det er vigtigt, at der findes tilgængelige klassesæt af da/fr, fr/da (og eventuelt fr/fr ordbøger). Derudover kan man opfordre eleverne til at lave deres egen personlige, temaorienterede ordbog med udtryk og sætninger, ud fra situationer og scenarier, sammenhænge eller kontekster. Ordforrådsoversigter behøver ikke være konstrueret ud fra grammatiske kategorier, især ikke hvis disse ikke virker nærværende på den enkelte elev.

Eleverne kan også arbejde med synonymer, fx *voiture* – *auto*, og med antonymer, dvs. ord med modsat betydning, *bon* – *mauvais*. Arbejdet omfatter læring af over- og underbegreber, som er vigtige ved opbygning af associationskæder: *moyen de transport* (overbegreb): *vélo, auto, bus, train, cheval, avion, bateau, jambe* (underbegreber).

Udtale, lyd og skrift

Fransk udtale har en del træk, der ikke findes på dansk. Derfor er denne side af sproget egnet til at vække elevernes nysgerrighed og opmærksomhed. Tal med eleverne om deres indtryk af talt fransk. De vil sikkert hurtigt registrere nogle vigtige forskelle mellem fransk og dansk, og disse iagttagelser er et godt grundlag for undervisningen.

De vigtigste forskelle mellem dansk og fransk udtale fremhæves fra tid til anden og belyses ved eksempler:

- Rytme og intonation: stavelsernes trykfordeling er anderledes end i dansk, engelsk og tysk. Det kan man let vise ved at sammenligne udtalen af transparente ord som *révolution, appétit, garage, journaliste* med udtalen i dansk, engelsk osv.
- Overtrækning (*liaison / enchaînement*): *mes amis, mon oncle, une image, pour elle*.
- Rytme grupper. De ord, der indgår i et sætningsled, udtales som én rytme gruppe: *Mon ami de Paris vient d'arriver*.
- Udtalen af enkeltlyd som fx tre nasalvokaler og stemte og ustemte konsonanter: *un bon vin og ils sont – ils ont* eller *poisson og poison*.

Forholdet mellem lyd og skrift er noget mere kompliceret på fransk end på dansk. Derfor kan man vælge – i en fase hvor eleverne har fået fat på selve sproglydene – at bruge tid på arbejde med de forskellige stavemåder for samme lyd:

in (*vin*), ain (*pain*), ein (*hein*), en (*examen*)
s (*si*), ss (*aussi*), c (*ce*), sc (*science*), ç (*ça*)

Det er imidlertid vigtigt at fokusere på sproget, både lyd og skrift, snarere end på hvordan man oversætter mellem de to systemer.

Talesprog og skriftsprog

Der er ret stor forskel på en situation, hvor man taler sproget, og en situation hvor man skriver det. Når man taler, er der direkte kontakt mellem afsender og modtager, og man kan tillade sig at være afprøvende og eksperimenterende. Når man skriver, mangler denne kontakt mellem afsender og modtager, og der kræves en højere grad af præcision, både hvad angår det sproglige udtryk og tekstens sammenhæng. Derfor kan det være en god idé at bruge tid på at iagttage forskelle mellem tale- og skriftsprog. Man kan også prøve at omforme en talesprogstekst, fx en indkøbssamtale i en butik, til en skriftsprogstekst, fx et bestillingsbrev. Eller omvendt, fx omforme en avisannonce til en mundtlig meddelelse. For at få et godt og naturligt talesprog er det vigtigt også at beherske de såkaldte *gambitter*, dvs. ord og vendinger, der tjener til at få teksten til at hænge sammen og regulere samtalen mellem afsender og modtager. Man kan præsentere en række udtryk som: *disons, quelque part, enfin, comment dire, et puis, mais dis donc, tu vois, vous voyez, tu sais, vous savez, en quelque sorte, pour ainsi dire, c'est-à-dire, si tu veux, si vous voulez, au fond, finalement, effectivement, hein, eh ben, mais alors* samt de mere uformelle af typen *zut, bof* og *m'enfin*, som eleverne ofte godt kan lide at anvende (og kan finde i tegneserier).

Formel og uformel sprogbrug

En skelnen mellem formel og uformel sprogbrug går på tværs af talesprog og skriftsprog. Der er tale om, at det franske sprog bruges på flere forskellige stilniveauer. Den formelle sprogbrug benyttes, når man kommunikerer med personer, som er ældre end en selv, eller som man ikke kender særlig godt. Den uformelle benyttes, når man kommunikerer med ligestillede i en afslappet sammenhæng. Det er på det uformelle niveau, at man træffer ord som fx *chouette, marrant, copain, mec, nana, bagnole, boulot, bosser*. På det formelle niveau ville man her bruge: *parfait, drôle, ami, garçon, fille, voiture, travail, travailler*. Hertil knytter sig forskellen mellem *tu* og det høflige *vous*.

Forskellen mellem de to niveauer spiller en langt større rolle i Frankrig end i Danmark, og eleverne skal være klar over, at hvis man er i tvivl, skal man holde sig til det formelle niveau, som virker mest neutralt.

Forskellige teksttyper

Der arbejdes med et bredt udvalg af teksttyper, både skønlitteratur og sagprosa, samt visuelt og auditivt materiale. Mange kultur- og samfundsforhold lader sig bedst formidle ad visuel vej, det gælder fx gadernes indretning, boliginteriører, landskabsformer, tøj osv. Litte-

rære tekster/film kan være meget velegnede til at belyse et kulturelt emne eller en kommunikationsform, fx fransk dagligliv, café samtalen eller måder at diskutere på i fransk tv. Samtidig skal eleverne også læse teksterne/se filmene for deres æstetiske og oplevelsesmæssige værdis skyld.

Indsigt i kultur- og samfundsforhold kan opnås i forbindelse med alle former for aktiviteter, både i klassen, i grupper/par og individuelt. Der kan være tale om kortere forløb, måske blot lytning til en kort dialog, en scene fra en film eller en tv-udsendelse, læsning af en bestemt tekst i klassen, eller det kan være længere forløb omkring et tema, måske i projektarbejdsform, hvor grupper af elever med læreren som vejleder opsøger, samler og formidler viden til andre i klassen og eventuelt uden for. Det anbefales, at eleverne bruger varierede arbejdsformer, udtrykker sig både mundtligt og skriftligt og vænnes til at udnytte eksisterende ressourcer, fx egen viden, biblioteker og internet.

Tekstudvalget skal være alsidigt, være repræsenteret i skrift eller lyd og skal behandle temaer, der er motiverende for eleverne. Nogle gange arbejder man med temaer, som ikke ligger umiddelbart inden for elevernes daglige interesseområde. Der skal man selvfølgelig argumentere for relevansen. Man kan vise, at temaet er vigtigt i en fransk tankegang og selvforståelse, fx forholdet mellem skole, kirke og stat, forholdet mellem Paris og resten af landet, forholdet mellem generationerne, ikke bare børn-forældre, men også unge-ældre, og livsbetingelser, som vi også kender i Danmark. Teksterne bør så vidt muligt være autentiske, helst allerede tidligt i forløbet, med en kulturel dimension, som giver mulighed for sammenligning mellem franske og danske forhold. Der ved får man mulighed for at tilgodese forståelsen af ligheder og forskelle mellem de to kulturer. Selvom der i begynderfasen er ret snævre grænser for, hvad eleverne kan kapere af autentisk lytte- eller læsestof på fransk, er det vigtigt, at teksterne har et vist indholdsmæssigt niveau for at skabe og fastholde motivation og give eleverne lyst til at fortsætte arbejdet med fransk på egen hånd.

Grammatik: først praksis – så teori

I første række gælder det ikke om at undervise eleverne i bevidsthed om sprog, men om at give dem lejlighed til at gøre nogle sproglige erfaringer. Øvelse gør ikke automatisk mester.

Fremgangsmåden: præsentation > øvelse > brug (kontrolleret og fri) kan derfor ikke anbefales. Rækkefølgen bør være: først meningsfuld brug af sproget, så en blanding af gennemgang/drøftelse, øvelse og brug (kontrolleret og fri) med opmærksomhed på formen samt feedback til eleverne om deres brug. Et sprogligt fænomen bør derfor ikke præsenteres for eleverne som en grammatisk regel, før de har mødt det i en række varierede sammenhænge

gennem deres kommunikative brug af sproget. En sammenfatning af fænomenet har da til formål at skabe overblik, og for eleverne skal det helst have karakter af en “aha-oplevelse”.

Isolerede, formelle øvelser har stort set kun værdi inden for begrænsede områder, og fokus på en isoleret træning, fx af fremtidsomskrivning med *aller*, skal umiddelbart før og efter forbindes med en funktionel brug i meningsfulde sammenhænge. Oftest er det mere hensigtsmæssigt at lade de meningsfulde sammenhænge selv være udgangspunkter, der kan bruges til at skærpe elevernes opmærksomhed ved iagttagelse, undren og sammenligning med dansk. Senere i det samlede forløb udvides sammenligningerne naturligt til også at omfatte andre fremmedsprog.

Grundlæggende er den franske sætningsopbygning meget lig den danske, engelske og tyske, fx *il parle trop vite, han taler for hurtigt, he speaks too fast, er spricht zu schnell*. Men der er nogle vigtige forskelle, som kan give problemer. Disse forskelle skal man forklare og sørge for at give hyp-pige sproglige eksempler på. Det drejer sig primært om nogle centrale grammatiske fænomener, der optræder i næsten enhver samtale eller tekst:

- Placeringen af personlige pronominer som objekt/dativ-objekt foran verbet: *je le connais*, eller *je lui donne une glace*. Derimod er der ingen grund til at undervise i de indviklede regler om placeringen af to samtidige pronominer, *me, le* osv. Disse kombinationer undgår franskmændene i praksis ved simpelthen at stryge akkusativpronominet, *oui, je lui ai dit*. I mange mundtlige sammenhænge undværes pronominet: *je sais* (det ved jeg), *je prends* (jeg tager den) eller begge pronominer *donne!* (giv mig den), fordi betydningen er givet ud fra konteksten.
- Brugen af nægtelserne og deres placering, *ne ... pas* osv. I mundtligt fransk hedder nægtelsesordet *pas* og står på samme plads som *ikke* på dansk.
- Kongruens, det at verbalet bøjes i person og tal efter subjektet. Der er ofte ikke nogen hørbar verbalbøjning på mundtligt fransk, så der er ingen grund til at gøre kongruens til et uoverstigeligt problem, hvis man giver eleverne nye verber i 1. person ental. I den videre progression indføres infinitiv med henblik på ordbogsopslag og forståelse af verbalsystemet.
- Adjektivets placering: de elementære adjektiver, *bon, mauvais* osv. placeres foran substantivet. De øvrige andre efter substantivet.

Når man lærer et fremmedsprog, er det en god strategi at formulere sig i hovedsætninger og få den elementære sætningsopbygning på plads samtidig med, at man lærer nye ord og vendinger. Samtidig kan man forholdsvis hurtigt give eleverne nogle strategier, så de kan nuancere og skabe sammenhæng ud fra de ord og vendinger, de kender. Nuancering skabes ved at arbejde med både ordforråd og at lære at anvende gambitter og konnektorer (forbindere).

Konnektorer er en gruppe småord, der tjener til at tydeliggøre rækkefølge og årsagssammenhæng, fx *et, et puis, alors, mais, donc, ensuite, voilà pourquoi, en fait, d'ailleurs, pourtant, quand même, par contre, en effet*. Disse ord er med til at sikre en flydende og sammenhængende kommunikation både i tale og skrift, og de giver en god mulighed for at kunne udtrykke sig mere personligt. De læres bedst ved, at eleverne lytter og læser med henblik på at iagttage deres betydning og derefter får besked om at skulle bruge bestemte konnektorer, fx i en skriftlig tekst.

Når eleverne er klar til at udbygge det syntaktiske niveau, kan man begynde at arbejde med bisætninger. Eleverne skal lære aktivt at beherske nogle få, men vigtige bisætningstyper. Det drejer sig primært om følgende bisætningsindledere: *si, quand, parce que*, fulgt af *après que* og *pendant que*, de spørgende indledere *comment* og *pourquoi* samt de henførende *qui, que, où*. For alle gælder det, at de gerne må indlæres i nogle faste vendinger og først senere gøres til genstand for grammatisk iagttagelse.

Arbejdet med grammatik integreres i den øvrige undervisning. Det vil ofte være mest naturligt at gøre opmærksom på grammatiske forhold i forbindelse med de faser af skriveprocessen, hvor man skal finpudse det endelige resultat. Her er elevernes tilskyndelse til at reflektere over sprogets opbygning og de grammatiske regler, herunder kongruens, verbaltider og brugen af bisætninger, knyttet til ønsket om at levere et godt resultat.

Sprogtilegnelse

Det tager tid at lære et sprog. Elevernes sprog udvikler sig ved at blive brugt, men alle elever tilegner sig ikke de samme sproglige elementer ved at arbejde med den samme kommunikationssituation. Alle elever tilegner sig sproget forskelligt og har deres helt egen kombination af ordforrådsmæssige, strategiske og grammatiske færdigheder. Det vigtigste er, at eleverne gennem aktivitet møder udfordringer og styrkes i deres lyst til at bruge fransk.

Dette gælder i en særlig grad de tosprogede elever. Det er vigtigt at huske, at tosprogede elever har andre forudsætninger. At være ægte tosproget er altid en fordel. At være almindelig tosproget kan have den fordel, at eleven allerede har gjort erfaringer med at tilegne sig to andre sprog, nemlig dansk og engelsk. Men for mange tosprogede elever er det en ulempe, at de må tilegne sig fransk via dansk. Der, hvor deres danske sprog ikke slår til, kan de få problemer. Derfor er det ekstra vigtigt, at disse elever hører meget fransk og prøver at lære fransk via fransk.

Undervisningen tilrettelægges sådan, at eleverne udvikler og styrker deres bevidsthed om, hvordan de tilegner sig fransk og bliver opmærksomme på, at sprogtilegnelse er en proces, de selv har indflydelse på. Dette kræver, at

eleverne inddrages i tilrettelæggelsen og en bred anvendelse af forskellige organisationsformer med særlig vægt på pararbejde. Pararbejdsformen giver mulighed for at anvende sproget på utallige måder, ligesom den medvirker til at udvikle elevernes interpersonelle og kommunikative kompetencer på én og samme tid. En forudsætning for, at alt dette kan lykkes, er, at undervisningsmiljøet er præget af tillid og accept, så eleverne tør eksperimentere med deres eget sprog. Med fx 'appreciative inquiry' som tilegnelsesstrategi vil hver enkelt elev nyde anerkendelse og opleve lydhørhed for sine spørgsmål, forslag og kommentarer.

Det er vigtigt for eleverne at opdage, at de ret hurtigt kan bruge deres fransk uden for skolen. Dette aspekt kan styrkes ved, at man beder dem om at opsøge franske tekster, produkter og andet, som man så inddrager i undervisningen. Senere i forløbet kan det udbygges med aftaler med pennevenner i Frankrig og i andre lande. Med globaliseringen er det påkrævet at øge den internationale forståelse for andre lande og kulturer og inddrage den som en naturlig del af undervisningen, fx gennem eTwinning/Europæisk Skolenet (etwinning.emu.dk eller www.eTwinning.net). Med eTwinning kan eleverne hente ikke alene et stort fagligt udbytte, men også skabe og udbygge interkulturelle relationer af stor værdi for deres videre uddannelse og liv. Eleverne må opsøge situationer uden for skolen, hvor de kan bruge og udvikle deres sprog. Fx ved at være opmærksomme på franske ord og varemærker i dagligdagen, læse om Frankrig og andre fransktalende lande i aviser og se fransksproget tv og film.

Sprog på vej - Sprogtilegnelsesprocessen

Elevsproget er et sprog, der er "på vej". Eleverne har et intersprog, der hele tiden udvikler sig. Dette intersprog udvikler sig ved, at de mere eller mindre ubevidst danner sig nogle formodninger om fransk og prøver sig frem og ser, om formodningerne bekræftes eller afkræftes. Eleverne afprøver hypoteser om, hvordan det franske sprog fungerer. Fx kan en elev have en formodning om, at det danske ord *som* svarer til fransk *qui*. På denne baggrund producerer han følgende: *Quelque chose qui on peut voir dans le film*. På et eller andet tidspunkt vil eleven sikkert få formodningen afkræftet, og sproget kan udvikle sig yderligere. Andre eksempler kunne være: *il est trente ans, flûte* i betydningen *baguette*. Ved gentagelse og atter gentagelse og træning på mange forskellige måder i forskellige situationer vil det korrekte sprog efterhånden finde sin plads.

På udtaleområdet er der ofte en del automatisk overførsel fra dansk, fx når eleverne ikke stemmer s'erne, fordi man ikke har stemt s på dansk. Det viser, at elevernes franske intersprog endnu ikke har udviklet sig så langt, at det omfatter forskellen mellem stemt og ustemt s. Det franske sprogs nasallyde er dog den største udfordring for

eleverne. Med lyd- og udtalestrategier vil den for eleverne letteste nasallyd (i fx *bon, mon, maison*) hurtigt blive behersket, og de øvrige nasallyde snart følge efter.

Elevsprog på alle klassetrin vrirler med sproglige blandingsformer eller fejl. Ved at lytte opmærksomt til elevernes sprog og analysere det får læreren et godt indblik i elevernes hypotesedannelse. Hypoteserne dannes typisk ud fra erfaringerne med dansk – eller for flersprogede elevers vedkommende, det pågældende modersmål – og fransk, men også hypoteser baseret på engelsk vil forekomme, fx *travailler* i betydningen *voyager*. I praksis kan det ofte være umuligt at sige præcist, hvor eleven har sine hypoteser fra, men det er bemærkelsesværdigt, at hypoteser sjældent er tilfældige. Elevsproget (intersproget) har sin egen systematik og dynamik.

Det er vigtigt, at der er en hensigtsmæssig feedback, så eleverne kan få be- eller afkræftet deres hypoteser. Dette sker især i samtaler, hvor eleverne kan vænnes til at være opmærksomme på, hvad der bliver forstået og ikke forstået, og hvilken effekt bestemte ord og vendinger har på samtalepartnern. Derudover får eleverne vigtig feedback fra læreren, fra tekstlæsningen, fra deres arbejde med ordbøgerne og fra deres brevveksling med franskelevere fra andre lande.

Elevsprog og fejl

Når man lærer et fremmedsprog, dannes der et sprog, der befinder sig mellem modersmålet og fremmedsproget. Dette sprog, intersproget eller elevsproget, henter træk fra både modersmål og fremmedsprog. Det er et stadium, man ikke kan komme uden om i læringsprocessen. Og det er samtidig præget af en vis logik. Læreren skal vide meget om de to sprog, der er i spil, for at kunne forklare eleven, hvori fejlen består. Det giver en god selvtillid at få at vide, at den fejl, man har lavet, er forklarlig

og dermed i en vis forstand fornuftig. Disse forklaringer er vigtige redskaber, da de hjælper eleven til at danne analogier, som udgør en vigtig del af indlæringen; man kan jo ikke lære alle de sætninger, man gerne vil producere! Men man skal lære nogle elementer og reglerne for deres kombination, bl.a. pr. analogi. Sange, rap, rim og remser er også nyttige redskaber til tilegnelsen af sproget.

Fejl er trods alt kun en lille del af sprogproduktionen, og det er hele elevens sprog, der fortjener opmærksomhed, ikke blot fejlene. I øvrigt skal man være opmærksom på, at mange af de fejl, eleverne laver, ikke betyder ret meget for forståeligheden i den mundtlige kommunikation. Denne afhænger især af ordvalg, sætningsopbygningen, ordstilling, udtale og intonation. Kravene til korrekthed i skrevne tekster er stærkere i forhold til den mundtlige kommunikation. Derfor er det vigtigt at inddrage skriftligheden i den daglige undervisning, således at den skriftlige dimension bliver en naturlig del af sprogtilægnelsen (se i øvrigt Kommunikative færdigheder – Skriftlig sprogfærdighed).

Kommunikationsstrategier

Når eleverne arbejder med motiverende temaer, overstiger de kommunikative krav ofte deres sprogbeherskelse. Derfor er det vigtigt, at eleverne lærer nogle kommunikationsstrategier, der sætter dem i stand til at klare sig på trods af sådanne vanskeligheder.

En kommunikationsstrategi kan bestå i at bruge et engelsk eller dansk ord, når man mangler det franske. Nogle gange vil kommunikationen lykkes, andre gange kræves der yderligere forklaring. Hvis en elev fx vil sige, at han/hun godt kan lide is og siger: *J'aime ice-cream*, vil mange franskmænd godt kunne forstå dette. Men hvis eleven ønsker at sige, at han/hun godt kan lide smørrebrød, og siger: *J'aime smørrebrød*, så vil der være brug for en

nærmere forklaring, fx ved hjælp af ordet *sandwich* og vendinger som: *c'est une sorte de...on peut dire que...* Denne omskrivningstaktik kan ikke trænes ofte nok med eleverne. Den er uundværlig i arbejdet med at give kommunikationen flow og fluency. Brug af dansk virker stort set aldrig!

En anden kommunikationsstrategi er at bruge kropssprog (mimik og gestus) til at angive, hvad man mener. Eleverne opmuntres til at være bevidste om, hvornår der er noget, de ikke forstår, og til at gøre opmærksom på det. De kan bede samtalepartneren om at gentage eller forklare en bestemt passage eller et bestemt ord osv. Hvis de har at gøre med en vanskelig passage i en skreven tekst, opmuntres de til ikke at give op, men til at prøve at gætte sig til meningen ved blandt andet at udnytte deres viden om andre franske ord eller om engelske og danske ord, der ligner, fx *action, historique, proposer, beauté*. Sådanne ordgæt må ofte suppleres med ordbogsopslag.

Læringsstrategier

Eleverne udvikler efterhånden nogle læringsstrategier ved at arbejde med sprogtilegnelsen, dvs. metoder til selvstændigt at videreudvikle deres sprog. Ikke alle læringsstrategier er hensigtsmæssige, fx oversættelse og nedskrivning af gloser uden systematik. Læreren skal rådgive og anvise andre strategier. Eleverne skal efterhånden opnå et bevidst forhold til den måde, de lærer sprog på, så de bliver klar over, hvad de selv kan gøre både nu og senere.

Det betyder, at de skal lære at bruge de tilgængelige hjælpemidler, dvs. grammatikker og ordbøger, både trykte og elektroniske. Dertil kræves et grundlæggende kendskab til visse tekniske begreber og udtryk, sætningsled, ordklasser og centrale grammatiske og semantiske betegnelser, fx abstrakt og konkret. Disse hjælpemidler integreres i undervisningen ved af og til at stille nogle opgaver, der kun kan løses ved brug af disse hjælpemidler. Ikke mindst bør beherskelsen af ordbogsopslag trænes konsekvent og regelmæssigt. Al erfaring viser, at rigtig mange fejl i elevernes skriftlige produktion stammer fra manglende kendskab til effektive ordbogsopslag. Ligeledes er det en god idé at hjælpe eleverne med at oparbejde et vist overblik over de vigtigste paragraffer i den grammatik, der er indeholdt i deres lærebogssystem.

Undervejs i franskforløbet vil eleverne måske opdage, at nogle læringsstrategier passer dem bedre end andre. Et eksempel kan være arbejdet med ordforrådet. Eleverne kan opmuntres til at lave personlige ordbøger og fx skrive lister over alle de ord, de møder i forbindelse med et tema. Senere skrives disse ord ind i betydningsnet eller andre oversigter, indføres på tegninger og lignende, sådan at de bliver sat i forbindelse med allerede kendte franske ord. I øvrigt kan alt abstrakt konkretiseres, hvis elevernes selv forsøger at tegne det. Med denne teknik

kan eleverne lette og simplificere tilegnelsen af sværere begreber og sprogudtryk. Et andet eksempel kunne være, at eleverne sætter sig det mål, at hver gang de har set eller hørt et (formodet) fransk ord uden for skolen, noterer de sig det og slår det op i en ordbog.

Kultur- og samfundsforhold

Eleverne præsenteres gennem hele undervisningsforløbet for materiale, der giver dem mulighed for at danne sig en alsidig indsigt i kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande. Undervisningen vil selvfølgelig koncentrere sig om Frankrig, men man skal også arbejde med andre fransktalende lande og områder, fx Québec, Belgien, Schweiz, Marokko.

Eleverne skal opleve mangfoldigheden i kultur- og samfundsforhold ved at arbejde med stof, der peger på ligheder og forskelle af geografisk, historisk, æstetisk, social eller etnisk art. De vil da opdage, at idéen om den "typiske franskmænd" og den "typiske dansker" er en fiktion.

Det er et vigtigt mål for denne del af undervisningen, at eleverne får en fornemmelse for samspillet mellem de historiske og naturgivne betingelser og de resultater, vi kan se nu. Et eksempel kan være forskelle i brug af byggematerialer og arkitektur i Nord- og Sydfrankrig, fx brugen af skifer og tegl på grund af forskellig geologi eller skodder i syd som beskyttelse mod den stærke sol. Man kan fortælle om og sætte sig ind i forskellige perioder, så eleverne får en fornemmelse af historie og fortidens rolle for nutiden.

Undervisningen tilrettelægges således, at eleverne får øje på ligheder og forskelle mellem deres egen kultur og den franske med henblik på at udvikle elevernes interkulturelle kompetence. Det er vigtigt ikke blot at holde sig til de rene konstateringer: De gør sådan, og jeg gør sådan. Man skal ned i forklaringerne, især ved at inddrage historie og natur/geografi. Hvorfor spiser de varm mad til frokost? Hvorfor må unge franskmænd ikke så meget som danske unge? Hvorfor har de ikke religionsundervisning i skolen? Den slags spørgsmål vækker til eftertanke og vil røkke ved mange faste idéer og indtryk, og eleverne opbygger herigennem en interkulturel kompetence.

Via e-mail, chat og blog kan eleverne fx få kontakt med fransktalende i ikke-fransktalende lande. Herved får eleverne lejlighed til at bruge fransk som internationalt kommunikationsmiddel.

Temaer

Undervisningstemaerne skal i deres helhed give eleverne et rummeligt og dækkende indtryk af kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande med hovedvægt på Frankrig. Temaerne kan dække dagligliv, centrale sam-

fundsforhold, normer og værdier samt æstetik i bred betydning:

Dagligliv

Hvordan former livet sig i forskellige miljøer i by og på land? Hvordan er døgnrytmen, hvad arbejder folk med, hvad foretager de sig i deres fritid, hvordan er det at gå i skole i Frankrig osv.?

Samfundsforhold

Hvordan fungerer samfundet, fx det politiske system, skolesystemet? Hvordan er befolkningens sammensætning? Hvilke vigtige samfundsproblemer diskuterer man?

Normer og værdier

Hvad er vigtigt i franskmændenes liv? Hvad lægger de vægt på i opdragelsen, fx forholdet mellem køn og generationer. Synet på menneskerettigheder, individets status, elite osv.

Æstetik

Kunstens store betydning i Frankrig, film, traditionel og ny fransk musik, fx viser og rap, æstetisk indflydelse fra de gamle kolonier, klassisk og moderne arkitektur, formens betydning, kroppen som kunstværk, mode, mad og vin.

Den franske geografi er stærkt varieret. Der findes stort set samtlige landskabstyper, og denne brede variation spiller en stor rolle for den franske mosaik. Det skal naturligvis indgå i undervisningen. Denne naturvariation kan ofte kombineres med vigtige begivenheder i landets historie. Det er relevant at inddrage revolutionen i 1789, kolonitiden, 1. og 2. verdenskrig, Algierkrigen, Frankrigs rolle i EU, ligesom Frankrigs ambivalente forhold til USA stadig spiller en stor rolle.

Progression inden for kultur- og samfundsforhold

Indholdet afpasses fra starten og gennem hele forløbet efter elevernes forudsætninger. Det vanskelige ved at planlægge en egentlig progression ligger ikke så meget i selve temaerne, men snarere i de tekster, der bruges, og brugen af dem. Det vil sige, at det er det sproglige arbejde, der er afgørende. I virkeligheden kan et bestemt sprogligt arbejde realiseres med brug af mange forskellige temaer. Eleverne har om ikke altid viden, så dog nogle forventninger og forhåndsindstillinger om, hvad Frankrig er for et land, sådan som de udtrykte det, lige da de påbegyndte deres franskforløb (se *Begynderundervisning*). Disse kan ofte med fordel være udgangspunkt for arbejdet med et bestemt tema, fx franske produkter (ost, vin, biler m.m.), Paris som turistby, det franske landskab (de franske alper, Côte d'Azur), Tour de France osv.

Et tema som fx familieliv kan placeres tidligt i franskforløbet og bl.a. dreje sig om beskrivelse af dagligliv og ordforråd om familie, fritid og bolig.

Sammenligning af kulturer

Eleverne vil undertiden, fx i forbindelse med skolerejser og andre kontakter, have brug for at fortælle andre om Danmark, og her har læreren en vigtig opgave som formidler mellem forskellige kulturer. Hvad kan man forestille sig, at franskmænd (eller franskelever i andre lande, fx Italien) ved om Danmark i forvejen? Hvad kan de tænkes at være interesserede i? Hvordan tror udlændinge, at danskere tænker om dem? Hvordan tænker de om danskere? Her kan man fx bruge fransksprogede tekster om Danmark, turistbrochurer og lignende.

Når der er flersprogede elever i klassen, er det relevant at sammenholde fransk og dansk kultur med de flersprogede elevers oprindelseskultur. Undertiden kan man desuden udnytte det faktum, at deres oprindelseskultur er repræsenteret i det fransktalende land, man arbejder med.

Internationaliseringen og globaliseringen betyder på nogle områder en uddybning af kulturelle forskelle, på andre en udjævning. Selv om forskellene er væsentlige, er det nok så meget bevidstheden om lighederne, der letter den menneskelige kontakt. Når man fremhæver forskelle, vil det ofte være relevant at overveje, hvorfor disse forskelle består, og om de er ved at forandre sig.

Egnede temaer til sammenligning kan fx være: At gå i skole i Frankrig og i Danmark, mode og livsstil, minoriteter i de forskellige lande, musikkulturen, kønsroller, de to landes nationalmelodier.

Undervisningen i kultur- og samfundsforhold skal bidrage til at skabe og forme elevernes interkulturelle kompetence i en globaliseret verden. Det betyder, at eleverne som minimum skal have en viden om årsager til kulturelle og samfundsmæssige forskelle mellem Danmark og fransktalende lande. Målet er, at eleverne i almindelighed opnår en bevidst forståelse og respekt for såvel andres som egen kultur og levevis, og at de forholder sig kritisk problematiserende over for generaliseringer om andre og om sig selv. Denne forståelse fremmes allerbedst i det direkte møde med fransktalende via skolekontakt og elektronisk kommunikation.

Et eksempel på et undervisningsforløb

Tour de France
Eleverne har sikkert hørt om fx *Champs-Élysées* og *L'Arc de Triomphe* – husk at gøre dem opmærksomme på den rigtige udtale af navnene. *Tour de France* er en sportsbegivenhed, der både nationalt og internationalt er af kæmpestor betydning for Frankrig. Dette cykelløb indeholder så

mange kulturformidlende elementer både i relation til fortid og til samtid, at det er relevant og motiverende. Ud over at give et naturligt indblik i Frankrigs geografi, forskellige regioner og landskaber kan man bruge disse for manges vedkommende genkendelige stednavne til sprogtræning i arbejdet med udtale og til opdagelse af, hvordan skrift og udtale hænger sammen.

Kort kan siges om *Tour de France*:

Cykelløbet *Tour de France* har været en årlig tilbagevendende begivenhed i Frankrig siden 1903. Løbet er på i alt ca. 4.000 kilometer, varer cirka tre uger og består af 22 etaper. Byerne kappes om at blive etapeby og huse deltagerne for en nat og er lykkelige, hvis Tour'en går gennem deres gader. Deltagerne er inddelt i hold (*équipes*), der har cyklister af forskellige nationaliteter. Holdene bliver ofte sponsoreret af firmaer og lignende, således fx Lampre (italiensk), Euskaltel (spansk), Crédit Agricole (fransk) og CSC (dansk). Tour'en er i nyere tid ofte startet i udlandet – men slutter altid på *Champs-Élysées* i Paris.

Da *Tour de France* foregår i juli måned, er det en god idé at få det lokale Center For Undervisningsmidler til at optage nogle reportager fra løbet til udlån. Nye og gamle franske magasiner og blade, især sportsavisen *l'Équipe*, som har arrangeret løbet siden 1947, bør ligge permanent i franskklassen som inspiration og illustration til mundtlige og skriftlige arbejder og til kigge-, gætte- og læseaktiviteter.

Le Club Tour de France består af løbets fire hovedsponsorer: Coca-Cola, Fiat, *Crédit Lyonnais* (hvis gule kendingsfarve går igen i "den gule førertrøje") samt *Champion*, der er en stor fransk fødevarer kæde. De kalder sig også *Les quatre favoris de la Petite Reine*, (*la Petite Reine* er et kælenavn for cykel). Navnet opstod under det første *Tour de France* i 1903. Læs mere på internettet på adressen: www.letour.fr.

PMU, *Paris Mutuel Urbain*, er et stort lotto/væddemålsforetagende, der sælger lodder i kiosker m.m.

Ostefirmaet, der producerer camembert'en, *Le Cœur de Lion*, kårer hver dag den modigste og mest aktive rytter på dagens etape.

Præsenter eleverne for Tour'ens nøgleord. Gennemgå ord som: *les coureurs, les spectateurs, les équipes françaises, espagnoles, danoises, le départ, l'arrivée, le peloton, les poursuivants, la tête de la course, le dopage*. Der er sikkert mange Tour-eksperter i klassen til at forklare de forskellige ting. Lær dem de franske udtryk for førertrøjerne og konkurrencekategorierne:

Le maillot jaune – classement général

Le maillot vert – classement par points

Le maillot à pois – classement de montagne

Le maillot blanc – classement des jeunes

I samme forbindelse kan man arbejde med farverne, fx

bleu, blanc, rouge, vert, jaune. Øv udtale, og stil fx spørgsmål som: *L'équipe de Crédit Agricole est de quelle couleur?*

Eksempel på en lytteøvelse, læreren læser højt. Bed eleverne i første omgang kun at koncentrere sig om det, de hører:

Reporter: *Bonjour, chers auditeurs, et bienvenus au départ du Tour de France. Nous sommes tous là, la presse, la télévision, la radio, les spectateurs, les touristes – et naturellement – les équipes de toutes les couleurs sur leurs vélos. Et le Diable est là aussi ! Il Diabolo ! Il fait très beau aujourd'hui. Au village, on voit la mairie avec son drapeau Tricolore – et la poste. L'ambulance qui doit aider les coureurs vient de passer. D'en haut, deux hélicoptères vont suivre le Tour de France jusqu'à l'arrivée aux Champs-Élysées à Paris – après 22 étapes. Merci – à bientôt – Christophe Lambert, Antenne 2, Tour de France.*

Denne øvelse er en differentieret opgave, hvor eleverne går på jagt efter ord, som de kan genkende/gennemskue fra dansk eller engelsk. Der vil være forskellige svarmuligheder: *départ, coureurs, spectateurs, nationalités, journalistes, télévision, radio* osv. Derefter kan man tale om, hvad det er for ord, og hvad de betyder – eventuelt ord for ord, således at eleverne bliver klar over ordklasserne og vant til også at kunne definere dem, når det drejer sig om franske ord.

Herefter producerer klassen et *Tour de France*, dvs. eleverne forestiller sig, hvordan et *Tour de France* kan forløbe, med hvad dette indebærer af rutetilrettelse, deltagere, gennemførte etaper, reportager, underholdning osv. Ruten kan eventuelt ud over Frankrig lægges igennem Belgien og Schweiz og andre lande. Sammen definerer klassen de forskellige opgaver og fordeler dem med vejledning fra læreren. Eleverne fordeler sig i grupper, og nogle arbejder måske alene. Alle opgaver rummer krav om sproglig produktion på fransk, mundtlig, og/eller skriftlig og må gerne indgå i en større sammenhæng. Der kan være tale om at udarbejde en dialog, et kort over Frankrig, en kort radioreportage eller en montage om et bestemt punkt på ruten.

Opgaverne kan differentieres alt efter elevernes forudsætninger, men er hver for sig nødvendige for gennemførelse af hele forløbet. Eleverne opmuntres til hele tiden at være opmærksomme på, hvilke problemer de selv kan løse, og hvornår de har brug for hjælp fra læreren.

Fremlæggelsen består i en række små dramatiseringer fra udvalgte punkter i Tour'en samt forskellige ting hængt op på væggene: præsentation af deltagerne, landkort, skriftlige beretninger, avisartikler og tegninger vedr. uheld og andre tildragelser, små tegneserier, fotos fra turistbrochurer, m.m.

Afslutningsvis er der refleksion i plenum om, hvorfor *Tour de France* uden sammenligning er den største og vigtigste sports- og mediebegivenhed i Frankrig. Hele forløbet rundes af med fælles og individuel evaluering af forløbet, herunder hvad holdet og hver enkelt har fået ud af

det, både sprogligt/indholdsmæssigt og personligt/socialt.

Den praktisk-musiske dimension

At arbejde praktisk musisk er en anden måde at sanse og erkende på. Det er vigtigt, at opgaver og øvelser giver mulighed for at tilgodesee elevernes alsidige udvikling. De praktisk musiske aktiviteter kan betragtes som en holdning til undervisningen, der tilgodeser det hele, skabende menneske, og som involverer alle sanser og giver plads til individuelle tilegnelsesstrategier. De kreative arbejds- og udtryksformer tilgodeser også undervisningsdifferentiering. Eleverne anvender i disse aktiviteter sproget på det niveau, som de personligt er nået til, og mange af aktiviteterne indeholder erfaringsgivende situationer og fælles oplevelser.

Sang og musik

Det er oplagt at inddrage sange helt fra den første franskundervisning. At synge kan være befriende og kan give fællesskabsfølelse samtidig med, at ordene smelter sammen med melodi og rytme. Derudover lægger musikalske aktiviteter op til, at eleverne drøfter deres indstilling til musik fra fransksprogede lande. Det at synge franske sange eller folkeviser, slagere osv. kan have en værdi i sig selv, og sangene giver ofte indblik i en del af den franske kultur. Der er også den fordel ved at synge, at eleverne siger (synger) meget sammenhængende tekst på fransk uden tøven. Lyttefærdigheden øves, eleverne lærer nye ord, og de arbejder med rytme og intonation. Nyere franske sange, fx inden for genrerne pop og rap er utrolige produktive, fordi sangene ofte nærmer sig talesproget.

Billeder

Når elever bliver præsenteret for forskellige udtryksformer, kan de udvikle deres fantasi til selv at benytte sig af varierede udtryksmidler. Eksempelvis ligger der mange muligheder i at bruge et billede som udgangspunkt. Alle eleverne kan forholde sig til billedets motiv og opbygning uanset deres sproglige færdigheder. De kan gå på opdagelse i billedet, søge efter betydninger og arbejde med spørgsmål som:

- Hvad forestiller billedet?
- Hvordan er billedet bygget op?
- Perspektiv (forgrund/baggrund)?
- Bevægelse (statisk/dynamisk)?
- Lys- og farvevalg?
- Hvordan påvirker billedet os?
- Lærer billedet os noget om fransk kultur?

Derefter kan eleverne, individuelt og i grupper, skrive små fortællinger om billedet, skrive digte, tegne eller male. De kan eventuelt dramatisere billedets indhold og ledsage spillet med musik, ligesom de kan skrive små

anmeldelser af billedet. Derudover kan de arbejde videre med emnet ved hjælp af computergrafik kombineret med franske ord og sætninger.

Kommunikative lege

En række sproglege, fx gættelege, lege med informationskløft eller informationsudveksling, er samtidig kommunikative øvelser, hvor eleverne oplever glæde ved at udtrykke sig på fransk. Den idé, som kommunikative lege bygger på, kan anvendes i alle forløb. I princippet har alle kommunikative lege indbygget et *gap*, en kommunikationskløft, enten i form af en forskel i udformning, indhold, mening eller holdning. Legen går ud på at skaffe sig de oplysninger, man mangler, ved at tale med partnere. Hermed skabes en situation, hvor eleverne er nødt til at kommunikere for at løse opgaven.

De letteste kommunikative lege har helt konkrete *gaps* og egner sig ofte til pararbejde, hvor de to deltagere har forskellige oplæg. Elev A har fx et færdigt billede med figurer og farver, elev B mangler farverne. De to elever skal derefter, uden at se hinandens oplæg, kommunikere for at få de to oplæg "gjort ens".

Fra undervisningen i 1. forløb kan *information-gap* udbygges til at træne elevernes kommunikative færdigheder, også om mere abstrakte emner. Der kan arbejdes med par eller grupper, hvor deltagere har et forskelligt udgangspunkt, fx i form af en "rolle" eller en viden der skal argumenteres og besluttes ud fra.

Læreren bør interessere sig for, hvem der arbejder sammen med hvem i timerne. I længden kommer der for lidt ud af det for begge parter, hvis to elever på markant forskelligt niveau arbejder sammen, selv om de hygger sig eller er gode venner. Jævnbyrdighed mellem skiftende samtalepartnere beforder i højere grad elevernes sprogudvikling, fordi jævnbyrdigheden gør begge parter trygge. Skiftende partnere forhindrer eleverne i at vænne sig til fastlåste talemønstre, da nye partnere kræver nye samtalestrategier.

Drama

I kommunikationsspil spiller eleverne forskellige roller og bruger fransk til at kommunikere i par, i større grupper eller i klassen. Der kan være tale om mere bundne rollespil med præcist beskrevne opgaver eller friere rollespil, simulationer og dramatiseringer. Spillene kan dreje sig om at gennemprøve dagligdags situationer såsom at købe ind, eller de kan være mere fantasifulde såsom sketches eller lignende. Der kan være tale om at gætte nogle ord eller vendinger ved at mime eller ved at lege "tyve spørgsmål til professoren".

Der kan med fordel arbejdes med bundne rollespil eller simulationer i franskforløbet, hvor indholdet styres af en

bestemt situation eller nogle bestemte holdninger. I løbet af denne proces vil eleverne komme ud for flere gentagelser af ord og sætninger end ved nogen anden sproglig aktivitet. Sprog og handling kædes sammen, og arbejdet med mimik, gestik, udtale og intonation indgår i en meningsfuld sammenhæng. Arbejdet med at sætte et stykke op er derfor ofte en proces, der opleves som et stort ryk fremad mht. elevernes mundtlige sprogfærdighed.

En mere omfattende form for praktisk musisk aktivitet er at opbygge et scenarie om et tema, fx *La rue*:

Gaden – en tænkt gade i en by/landsby i et fransktalende land – planlægges sammen med eleverne. De aftaler, hvad der findes i gaden: tøjbutik, posthus, supermarked, bank, café, tankstation, legeplads, rådhus m.m.

Eleverne vælger, hvilken aktivitet de vil arbejde med, i par og mindre grupper. Nogle spiller franske børn, unge eller voksne, andre spiller mennesker, der tilhører en bestemt etnisk gruppe. Nogle spiller danske turister eller turister fra andre lande.

Gaden fremstilles ved hjælp af arrangement af bord og stole, plancher, bølgepap, tæpper, småting, fx lommeregner, varer, redskaber m.m., eventuelt optagelser af gadestøj, eventuelt gadefotos.

Eleverne forbereder forskellige aktiviteter og indøver samtidig et relevant ordforråd, relevante talehandlinger, fx købe/sælge, mimik og gestik m.m.

Eleverne gennemfører rollespil og frie spontane forløb i forskellige situationer i gaden. Spillene kan både være realistiske og mere humoristiske eller overdrevne. Eleverne planlægger måske overraskelser til hinanden.

Forløbet kan eventuelt filmes og fungere som feedback for eleverne og kan eventuelt vises for forældrene.

Et andet eksempel kan være, at eleverne forestiller sig en rejse til et fransktalende land, som de forbereder og gennemfører med alle de praktiske problemer, der er forbundet hermed, fx indhente informationer om områdets geografi og historie, søge information om transportmuligheder, overnatning, lave pas og billetter, skrive rejse-dagbog og postkort, lave tegninger af morsomme oplevelser osv.

Sproglege

Eleverne kan aktiveres med mange forskellige former for sproglege, hvor de arbejder kreativt med sproget, i form af bl.a. kryds og tværs eller *acrostiches* digt, hvis linjers begyndelsesbogstav danner et ord, fx

Vitesse
Élégance
Luxe
Originalité

Egnede spil er endvidere talbingo, billedlotteri, fx *jeu de mémoire* hvor man skal parre kort, eller andre kortspil, hvor man skal samle kort fra samme gruppe, fx dyr eller frugter. Hertil kommer bevægelseslege som Simon siger (*Jacques a dit*), gættelege som fx galgen (*le pendu*) eller gådeløsningslege, hvor hver elev har sin del af informationen, og hvor gåden først kan løses, når hele klassen er i besiddelse af alle informationerne. Mange af disse sproglege omfatter ting, som eleverne selv kan fremstille, fx kortspillet *Jeu de sept familles*.

Eleverne kan endvidere arbejde med tælleremser som fx

*Un, deux, trois, nous irons au bois,
quatre, cinq, six, cueillir des cerises,
sept, huit, neuf, dans mon panier neuf,
dix, onze, douze, elles seront toutes rouges.*

Digtene kan eventuelt omsættes til billeddigte, eller eleverne kan illustrere deres digte ved hjælp af tegninger eller tegneserier, collager, fotos. Man kan stille særlige betingelser for digtet, fx at det kun må bestå af fire verslinjer med seks stavelser i hver.

Tværfaglighed

Franskundervisningen sigter mod, at eleverne får udsyn og perspektiv og opnår en helhedsforståelse af et emneområde, samtidig med at de anvender og udbygger deres franskkundskaber og færdigheder. I tilrettelæggelsen af et tværfagligt arbejde er det vigtigt at tage udgangspunkt i fagets mål. Hvilke mål tilgodeses gennem det tværfaglige arbejde? Det er vigtigt at gøre sig overvejelser over, på hvilke områder det vil være velbegrunderet og oplagt at bruge arbejdsmetoder, færdigheder og viden fra franskfaget.

I CKF-området om kultur- og samfundsforhold anføres områder, der lægger op til forskellige grader af perspektivering. Det vil derfor være et valg i tilrettelæggelsen at beslutte omfanget af et emne. Dette sker i samarbejde med eleverne.

Emnet fastlægges i en proces, hvor der arbejdes med brainstorming og vægaviser. Lærerne fra forskellige fag finder sammen med klassen frem til et emne, der kan skabe inspiration. Den næste fase er at finde frem til centrale problemstillinger. Eleverne er med til at samle stof ind, fx billeder, tekster, musik og artikler. De registrerer, hvad de umiddelbart kan høre, se og læse i deres omgivelser, fx litteratur, film, internet, radio, tv og eventuelt erfaringer fra rejser.

For at eleverne bedre kan få øje på franskfagets muligheder i en tværfaglig og projektorienteret sammenhæng, er det vigtigt, at de gennem den daglige undervisning har gjort erfaringer med en eksperimenterende og praktisk-musisk undervisning.

Indsigt i projektarbejdsformens forskellige muligheder med hensyn til udtryksformer og færdigheder i brugen af dem giver såvel eleverne som fransklærerne andre roller og opgaver – i et tæt samarbejde med andre faglærere.

Tværfagligheden kan betragtes på to måder. Enten som det faglige i det tværfaglige, hvor faget fransk indgår i et funktionelt samarbejde med ét eller flere fag. Eller som det tværfaglige i det faglige, hvor franskfagets egen interne tværfaglighed udnyttes.

Udgangspunktet for et samarbejde om det faglige i det tværfaglige kan være et tværgående emne eller problem, som tillægges selvstændig værdi i kraft af almene overvejelser og begrundelser. Eksempler på emner og problemstillinger kunne være: ung i Europa, børns rettigheder, rejselev, mad og madspecialiteter, livsstil og levemåde, takt og tone, religioner, festtraditioner, klima, velfærd, medier, skolesystemer, land eller by, arbejde og arbejdsløshed, kønsroller, French Open, EM i fodbold, arkitektur, bioteknologi.

Eleverne sammenligner fx livsstil og levemåde i 4 forskellige lande, hvoraf Danmark er det ene. Franskfagets muligheder ligger lige for i en tværfaglig opgave af denne art. Eleverne får et indblik i eget lands og andre landes kultur samtidig med, at de udvikler et sprogligt overblik. De skal sætte sig ind i emnets særlige ordforråd på fransk og formidle deres viden til deres tilhørere, hvorved de opnår en høj sikkerhed i at anvende sproget på et kommunikativt plan.

Under arbejdet bruges begreber, metoder og viden fra andre fag, der belyser emnet eller problemet yderligere. I en sådan sammenhæng får fransk en meningsfuld funktion i helheden. I ovennævnte eksempel med sammenligning af levemåder i 4 forskellige lande får franskfaget karakter af at være *midlet*, der formidler viden fra de andre fag (samfundsfag, geografi, historie, religion), hvorimod franskfaget får karakter af at være *målet*, når det måles på den sproglige værdi, der opnås i et sådant tværfagligt projekt.

Dette giver samtidig eleverne mulighed for at udvikle deres forståelse af fransksprogede tekster/kilder og for at formidle deres forståelse til andre elever, der ikke forstår fransk, fx et samarbejde mellem tysk- og franskholdet om juletraditioner. Fransksprogede ungdomsmagasiner kan være særdeles nyttige kilder i sådanne samarbejder, ligesom internettet er en oplagt mulighed.

Med hensyn til det tværfaglige i det faglige så er fransk i sig selv tværfagligt. Det fokuserer på sprog og tekster, og samtidig har det et bredt sigte, fordi kultur- og sam-

fundssiden rummer mange forskellige indfaldsvinkler, fx sociale, politiske, geografiske, historiske og æstetiske. Derfor vil også projekter og andre temaforløb inden for fagets egne rammer kunne betegnes som tværfagligt arbejde.

Eleverne i 9. klasse skal som en del af undervisningen udarbejde en projektopgave. Kravene til projektopgaven på 9. klassetrin er blevet ændret med virkning fra 1. august 2006. Den væsentligste ændring er, at projektopgaven fremover ikke specifikt er knyttet til fagene historie og samfundsfag, men inddrager flere fag og samfundsområder, som er relevante for opgavens gennemførelse. Her kan faget fransk komme ind. Hver elev får fx tildelt ca. 5 minutter af den samlede fremlæggelsestid til at redegøre på fransk for dele af emnet.

Hvis man vælger projektarbejdsformen, vil denne typisk omfatte fem faser:

- Fælles indkredsning, valg af indhold og dataindsamling
- Fælles formulering af enkle problemstillinger
- Arbejde i grupper med forskellige problemstillinger, vurdering, analyse og udarbejdelse af et produkt
- Valg af fremlæggelsesform og fremlæggelse
- Fælles sammenfatning og evaluering.

Projektorienteret arbejde sigter mod et produkt i én eller anden form – skriftligt eller audiovisuelt og gerne kreativt. Hvis produktet skal udformes skriftligt helt eller delvist på fransk, får eleverne mulighed for at bruge deres erfaringer fra procesorienteret skrivning. Denne arbejdsform giver eleverne god anledning til at øve sig i at overskue og fremstille et større materiale og til at overveje, hvem der er målgruppen, og overveje hvilken forhåndsviden den har.

Eleverne kan bruge mange forskellige fremlæggelses- og udtryksformer eventuelt i kombination, fx mundtlige oplæg, dramatiseringer, tegninger, musik. De kan i slutfasen arbejde mere målrettet med den sproglige præcision, herunder udtale og sammenhæng i de mundtlige fremstillinger, dialoger m.m.

Læreren indgår i et tættere samarbejde med andre faglærere og formidler et kendskab til fransk som sprog- og kulturfag med grænseflader til alle andre fag. Blandt andet af den grund må læreren holde sig ajour med udviklingen i Frankrig og andre fransktalende lande. Det er derfor nødvendigt at videreudvikle sit kendskab til kildeøgning, både på fransk og dansk.

Samarbejde med andre fag

Ved planlægning af tværgående emner er det hensigtsmæssigt at overveje ud fra hvilke faglige indfaldsvinkler og i hvilke sammenhænge, man periodevis vil arbejde tværfagligt.

Et emne som 'Livsstil og levemåde' giver anledning til, at elevernes sproglige og kulturelle viden udfordres ved fx at undersøge, hvordan dagligdagen former sig i det fransk-sprogede område, hovedsagelig gennem litterære tekster og fagtekster.

Med projektarbejdsformen arbejder eleverne problemorienteret, dvs. de formulerer temaet sådan, at det er klart, at der er et samfundsmæssigt eller praktisk problem, eleverne ønsker at undersøge nærmere. Hvordan kan det fx være, at flere vigtige humanitære organisationer opstår i Frankrig, fx *SOS-racisme*, *Les Restos du Cœur*, *Médecins sans frontières*, *Abbé Pierre*. I projektarbejdsformen er der kun i begrænset grad tale om formidling af viden fra lærer til elever. Eleverne indsamler selv mange af oplysningerne og bearbejder og formidler dem selvstændigt. De arbejder primært med autentiske materialer.

Et eksempel på franskfagets muligheder i projektorienteret sammenhæng: Forud for udvekslinger og sproglejrskoler kan eleverne arbejde med metoder til at foretage undersøgelser i praksis, fx interviewteknik, videoteknik og informationssøgning. Det tværfaglige arbejde kan resultere i fremstilling af brochurer, aviser, cd'er eller film om egen by eller egn henvendt til en bestemt målgruppe.

Informationsteknologi

Elektronisk tekstbehandling

Inddragelse af informationsteknologien i franskundervisningen sker gennem tekstbehandling, e-mail, informationssøgning, interaktive medier, elektroniske ordbøger, stave- og grammatikkontrol, samt netbaserede undervisningsprogrammer. I takt med at adgangen til multimedierne øges på skolerne, og at eleverne bliver fortrolige med disse, skabes der mulighed for at inddrage dem i franskundervisningen.

Med fx power-point-præsentation kan en gruppe elever – med udgangspunkt i et emne eller projekt – samle og præsentere eksempler på franske tekster, sange, illustrationer og tale. Den elektroniske form giver netop mulighed for at redigere og samle de enkelte dele til en helhed.

Tekstbehandlingen muliggør mange forskellige sproglige aktiviteter. Læreren kan udforme forskellige oplæg, herunder downloade og bearbejde tekster, der kan variere i type og sværhedsgrad. I en differentieret undervisning kan forskellige elever beskæftige sig med varierede, skriftlige aktiviteter samtidig, enten enkeltvis eller i par eller mindre grupper.

Når det gælder brugen af it i franskundervisningen, er det oplagt at lægge vægt på den elektroniske tekstbehandling i forbindelse med procesorienteret skrivning. På mange elever virker brugen af tekstbehandling i sig

selv motiverende, og den øgede motivation fører til en større koncentration og bevidsthed om tekstproduktionen. Den skrevne tekst bliver mere læsbar, og arbejdet med layout og inddragelse af egne eller andre elevers tekster i undervisningen lykkes bedre. Tekstbehandlingens muligheder for nemt at rette, slette eller tilføje tekst medvirker til, at eleverne får lyst til i højere grad at afprøve forskellige udkast til formuleringer.

Elektroniske ordbøger og stavekontrol

Inddragelse af fransk stave- og grammatikkontrol virker også hos mange elever positivt ind på arbejdet med skriftlig fremstilling, idet de her bliver opmærksomme på, hvilke ord og vendinger programmet ikke kan genkende som franske.

Samtidig skal man også som lærer være opmærksom på, at disse programmer gennem deres hjælp til eleverne forleder mange til at tro, at når stave- eller grammatikhjælpen ikke protesterer, så er alt i orden. Det er således med den nye teknologi blevet endnu vigtigere at træne elevernes bevidsthed omkring fejltyper, der er generende for kommunikationen. I arbejdet med skriftlig fremstilling kan eleverne ofte med fordel arbejde parvis eller i grupper på tre ved den samme maskine. På den måde bliver eleverne mere opmærksomme på sprog og sprogbrug og indhold, når de taler sammen om et fælles produkt.

Idéer til skriveøvelser

Planlægning og organisering af materiale. Eleverne brainstormer i mindre grupper ud fra skriveoplæg. Nøgledord og -sætninger skrives ned og organiseres i en rækkefølge og sammenhæng, der giver teksten mening.

Eksempler på skriveøvelser, der kan udvikle tekstproduktion:

- Stafetskrivning, hvor eleverne parvis eller enkeltvis sidder ved en maskine, læser den tekst, der allerede er skrevet, skriver videre på teksten, og efter en tid skifter eleverne til den næste maskine.
- Eleverne skriver en sammenhængende tekst, der bygger på korte nøglesætninger skrevet af læreren.
- Videregivelse af informationer i form af brev eller avis til forældrene på fransk, fx Nyt fra fransktimerne.
- Eleverne skriver en tekst og fjerner derefter ord fra teksten. Det bliver andre elevers opgave at rekonstruere teksten. Den oprindelige tekst er gemt som facit.
- Eleverne kan skrive en historie, hvor de får stadig flere oplysninger at skrive ud fra, fx tid, sted, personbeskrivelser og konflikter og deres løsning. Efter samme princip kan eleverne arbejde med at skrive fx et kort eventyr.

E-mail, chat, blog

De nye elektroniske medier giver adgang til en direkte og hurtig kontakt med elever og lærere i andre lande og dermed mulighed for at styrke interkulturel forståelse.

Arbejdet med elektroniske medier kan tilrettelægges på flere forskellige måder, fx som udveksling af informationer om dagsaktuelle emner eller som længere undervisningsforløb.

Kontakten til andre europæiske skoler, der også har fransk som fremmedsprog (fx Italien, Spanien, Holland, Sverige, England) giver god og jævnbyrdig kommunikation på fransk. Eleverne arbejder med større sproglig præcision. Stavehjælp, ordbøger og grammatik bliver vigtige hjælpemidler i skriveprocessen, og eleverne bliver mere opmærksomme og omhyggelige, også hvad indhold angår.

Hastigheden har en motiverende effekt. Eleverne får hurtigt svar på de meddelelser, de har sendt, mens tingene stadig er nærværende og har deres interesse.

Kommunikationen kan foregå mellem to elever eller som klasse-til-klasse-projekter. Når der er enighed om et emne, er det vigtigt at beskrive forløbet så præcist som muligt og at lave klare, forpligtende aftaler om tidsrammen.

Udarbejdelse af hjemmeside giver mulighed for, at en klasse kan præsentere et færdigt produkt. Hjemmesiden indeholder vigtige hyperlinks til det fælles arbejde. Her er det vigtigt, at eleven afpasser sin produktion og sine virkemidler efter budskab og modtagerkreds og forholder sig kritisk til, hvilken formidling (kilder, teknologi og målgruppe) der er relevant i sammenhængen og ud fra formålet. Det, der lægges ud på en hjemmeside, er tilgængeligt for alle og kan bruges eller misbruges af alle. Der skal i den sammenhæng gøres opmærksom på den netiket, som gælder i forbindelse med brug af internettet på skolerne.

Internettet i undervisningen

Internettet kan på mange punkter være med til at udfylde behovet for materialer, der lever op til læreplanen. Opkobling til internettet ændrer radikalt tilgangen til viden og åbner op for samarbejde.

Traditionelt er franskundervisningen bundet til klasseværelset. Det materiale, som man som lærer er vant til at arbejde med, kommer fra bøger, aviser, dvd'er og cd'er. Det er lukkede, statiske materialer, hvor man har mulighed for at forudsige og tilrettelægge et forløb. Internettet er dynamisk, og når der kan kobles op til nettet overalt, behøver undervisningen ikke længere lukkede lokaler. Internettet muliggør en autentisk kommunikation, hvor

elevernes arbejde kan udveksles med en ægte modtager til forskel fra den traditionelle "som om" situation.

Internettets store styrke er den enorme mængde af informationer, som det indeholder, men dette er på mange måder også mediets svaghed. Det store problem er dets uoverskuelighed og de store forskelligheder i lødighed og niveau. Med EMU www.emu.dk og Fagenes Infoguide www.infoguide.dk har læreren fået mulighed for hurtigt og sikkert at finde webbaseret materiale, som er velegnet til undervisningen. De links, der findes i EMU og Fagenes Infoguide, er valgt ud fra en faglig og pædagogiske vurdering, hvilket sikrer relevans, overblik og tidsbesparelse for den enkelte lærer i planlægningen af undervisningen.

Internettet giver fransklæreren mulighed for at

- få adgang til store mængder materiale til stort set alle emner på fransk
- selv at kunne følge med i den politiske og samfundsmæssige udvikling i de lande, hvor sproget tales
- få adgang til aktuelle tekster og sange inden for emner, der interesserer eleverne, fx sport, musik og film
- supplere undervisningen med aktuelle artikler fra aviser og tidsskrifter fra hele verden
- hente noveller, digte, sangtekster, filmanmeldelser og eventyr til brug i undervisningen
- skaffe aktuelle prøvetekster, der passer til de emner og tekster, som eleverne har arbejdet med
- få adgang til store mængder af elevproducerede tekster fra en mængde lande – og dermed også adgang til, at danske elevers tekster kan få en ægte modtager
- få kontakt til skoler i resten af verden
- forberede virkelige eller virtuelle rejser rundt i verden ved hjælp af de oplysninger, kort, artikler og reklameindslag, der ligger på nettet
- arbejde projektorienteret på og med fransk.

Nettets største betydning ligger stadig primært i de muligheder, som de giver den enkelte lærer i planlægning og tilrettelæggelse, men efterhånden som antallet af tilgængelige computere øges, vil disses betydning i undervisningen også vokse.

Fagspecifikke programmer

Ved fagspecifikke programmer forstås it-baserede programmer, der rummer et færdigt indhold af øvelser, tekster eller situationer, som eleverne kan arbejde med.

Hvor denne type af materiale tidligere var bundet til flytbare medier som disketter og cd-rom, så findes den store mængde af disse programmer i dag som netbaserede programmer, der ofte er gratis og dermed tilgængelige fra enhver computer med netadgang. Disse fagspecifikke programmer findes i dag som en træningsmulighed på alle niveauer og med et indhold, der gør det muligt at træne stort set alle de grammatiske og ordforrådsmæssige områder, som eleverne har problemer med.

Det er afgørende, at læreren har kriterier for, hvordan de enkelte undervisningsprogrammer målrettet kan bidrage til undervisningen i fransk. Ligeledes er det vigtigt at være opmærksom på, om grammatiske udfyldningsprogrammer fx indgår i nogen sproglig eller indholdsmæssig sammenhæng. Nogle afgørende kriterier i lærerens vurdering af de enkelte undervisningsprogrammer er fx,

- om programmet giver anledning til kommunikation eller anden funktionel inddragelse af fransk i undervisningen
- om programmet er en hjælp ved den praktiske gennemførelse af princippet om undervisningsdifferentiering
- om programmet kan indgå i en konkret undervisningsmæssig sammenhæng.

Arbejdet med informationsteknologi i franskundervisningen er en stor udfordring for eleverne og læreren, idet der løbende udvikles nye tekst- og kommunikationsformer. Det er vigtigt at kunne arbejde målrettet med informationsindsamling samt bearbejdning og formidling af disse informationer. Samtidig er det vigtigt at kunne forholde sig kritisk til informationsstrømmen.

TV5 i franskundervisningen

Den franske tv-kanal TV5 er et vindue mod Frankrig, fransk gastronomi, kultur, Tour de France og seværdigheder.

TV5's rolle er at bringe nyheder, kultur og underholdning ud til tv-seere over hele verden. Men kanalen ønsker også at opretholde kendskabet til fransk sprog og kultur samt give et andet billede af nyhedsstrømmen end det, der præsenteres i de engelsksprogede kanaler. TV5 vil med sin tilstedeværelse i 120 lande skabe dialog og fremme kendskabet til andre på tværs af landegrænserne. TV5 sender døgnet rundt til over 160 millioner husstande i hele verden, heraf mange i Østdanmark. Flere programmer har danske undertekster, og en del film og dokumentarudsendelser er tekstet.

På TV5 *apprendre le français* kan man se mange forskellige små videoklip online. Der er mulighed for at se nyheder, klip fra film, fra musik og meget mere. TV5 tilbyder en hel række pædagogisk materiale og interaktive øvelser om varierede emner, fx kunst, gastronomi, musik, rejser. (Se apprendre.enseigner.avec.tv5.org).

Undervisningsdifferentiering

Undervisningsdifferentiering drejer sig om at skabe en god balance mellem respekten for både individuelle forskelle og fællesskabet. Det er derfor fra begyndelsen dels afgørende, at undervisningsmiljøet er præget af trykthed og indbyrdes accept af hinandens forskellige forudsætninger, fx at nogle overkommer meget, andre ikke så meget, dels vigtigt at arbejdets tilrettelæggelse afspejler

denne balance. Det første forudsætter, at normer for denne accept markeres og indarbejdes konsekvent, og at eleverne dagligt oplever sammenhængen mellem den individuelle indsats og dens anvendelighed i det fælles arbejde.

Differentiering af undervisningen kommer til udtryk i udvælgelsen af stof og aktivitetsformer, der er differentierende i sig selv, og som giver mulighed for, at elever på forskellige sproglige niveauer kan arbejde sammen, fx i *enquête*- og dialogøvelser. Differentieringen foregår desuden via opgavetyper af forskellig sværhedsgrad, omfang, dybde og med forskelligt tidsforbrug.

Dialogen mellem lærer og elever er nødvendig, for at læreren kan sætte sig ind i den enkelte elevs behov og forudsætninger. Ofte kan spredningen være stor på franskholdet, og det stiller naturligvis krav til differentierede arbejdsformer og materialer. Temaerne tilrettelægges fleksibelt, således at den langsomme eller svage elev kan "nøjes" med at fortælle kort og konkret eller skrive lidt mindre, mens den hurtige eller dygtige elev har mulighed for at uddybe, fabulere og skrive længere tekster.

Variationen skal sikre, at eleverne kommer til at bruge alle sprogfærdighederne. Flexibiliteten giver mulighed for særlige udfordringer for de dygtigste elever, samtidig med at de svagere elever kan give sig i kast med dem på et lavere niveau. I timerne skal der naturligvis være mulighed for at stille opklarende spørgsmål, og nyt stof bør som en hovedregel præsenteres og i givet fald forklares, inden eleverne kaster sig ud i at tilegne sig det. I forenklet form kan differentieringen eksemplificeres således:

- Alle elever skal lære sig et grundlæggende ordforråd inden for et bestemt tema, men hver elev afgør selv, hvor mange flere ord, han/hun vil supplere med.
- Alle skal skrive sætninger til et antal billeder, men eleverne skriver ikke lige meget til de enkelte billeder.
- Alle skal sige noget om billederne, men indholdet kan være forskelligt.
- Alle skal øve sig på den grundlæggende grammatiske struktur, men ikke alle skal lave samtlige træningsopgaver.
- Alle skal læse tekster, men man vælger forskellige tekster eller laver forskellige opgaver til den samme tekst.

Undervisningsdifferentiering som princip

Undervisningsdifferentiering er et princip for tilrettelæggelse og gennemførelse af undervisningen i en klasse eller gruppe, hvor den enkelte elev tilgodeses, samtidig med at man bevarer fællesskabets muligheder.

En undervisning, der bygger på undervisningsdifferentiering, tilrettelægges, så den både styrker og udvikler den enkelte elevs interesser, forudsætninger og behov, og så den indeholder fælles oplevelser og erfaringsgivende situationer, der forbereder eleverne til at samarbejde om at løse opgaver.

Den enkelte lektion bør sammensættes alsidigt og varieret både med hensyn til materialer, arbejdsformer og lærer-/elevroller.

Ofte vil det være hensigtsmæssigt at begynde og afslutte lektionen i fællesskab med fælles oplevelser og lade det individuelle arbejde og par- og gruppearbejdet foregå derimellem.

I et fag som fransk bør hjemmearbejdet betragtes som træning med henblik på at bruge det indøvede i praksis i timerne. Læreren bør fra franskforløbets start lægge op til, at hjemmearbejdet gribes individuelt an, og at det er helt i orden, at der er forskel på, hvad hver enkelt elev når. Derfor bør lektierne som hovedregel være så rigelige og varierede, at den dygtige elev har mulighed for at kaste sig ud i opgaver, der udfordrer ham/hende i særlig grad, og at den svage elev kan vælge de opgaver, der bedst passer til hans/hendes kapacitet. Af samme grund bør det være undtagelsen, at alle elever har den samme lektie for. I øvrigt er det vigtigt at gøre sig klart, at netop for de svage elever kan lektierne fungere som et fast holdpunkt. Rigtigt valgte lektier kan give dem mulighed for at træne på netop den måde, som er mest hensigtsmæssig for dem.

Man kan tilrettelægge den differentierede undervisning ud fra et emne. De fælles oplevelser kan da som indledning bestå af fx lyd- og billedmedier. Der kan derefter arbejdes med sproglige aktiviteter i par og produktorienteret i grupper. Til sidst kan gruppernes fremlæggelse for klassen afslutte forløbet.

Afhængig af de fastlagte mål, elevernes varierede behov, undervisningsaktiviteten og materialerne kan undervisningen tilrettelægges med inspiration fra nedenstående spørgsmål.

Planlægningsspørgsmål

Hvilke aktivitetstyper er især egnet til fælles arbejde i klassen?

Lyttefærdighed, bl.a. gennem brug af film, cd og lærerens fortælling, sange, rim og remser, klassesamtale, introduktion og opsamling, herunder fremlæggelser og præsentationer...

Hvilke aktivitetstyper er især egnet til individuelt arbejde?

Læsning eventuelt kombineret med lyd, skrivefærdighed, dagbog over timerne i skolen, evaluering af eget arbejde, test i forhold til eget niveau og egen progression og hjemmearbejdet...

Hvilke aktivitetstyper er især egnet til pararbejde?

Rollespil, dialoger, kommunikationslege, simulationer, skrivning ved hjælp af it, parvis evaluering af individuelt arbejde...

Hvilke aktivitetstyper er især egnet til gruppearbejde?

Dramatiseringer, rollespil, simulationer, emne- og projektarbejde, fremlæggelser...

Hvordan kan man få eleverne til at tage medansvar for deres sprogindlæring?

Lærer-elevsamtaler om læringsstrategier, anvendelse af hjælpemidler som computer og lyd gengivelse, samtaler om elevplaner ud fra portfolio og logbog, individuel respons på opgaver og produkter...

Hvilke dele af et undervisningsforløb giver især mulighed for at fremme elevernes sociale forståelse og adfærd?

Skiftende organisationsformer, samarbejde, kontakter uden for skolen, hvor brugen af sproget er en reel nødvendighed, samtaler om værdier og normer i fransktalende lande...

Hvilke opgaver og arbejdssituationer bidrager til den enkelte elevs alsidige udvikling?

Krop og sprog, kommunikationslege, sange, billedfremstilling, drama, kreativ skrivning, leg med medier, produktorienteret arbejde, kontakt med børn og unge i andre lande...

Hvordan kan eleverne som klasse, gruppe eller hver for sig deltage i planlægning og evaluering?

Elevindflydelse på emner og aktiviteter, selvevaluering, logbog, det selvvalgte emne ved FSA-prøven...

Hvilke arbejdssituationer er især fremmende for tilegnelsen/udviklingen hos elever, der har svært ved at lære fransk?

Værkstedundervisning, pararbejde, samme emne på flere niveauer, billed- og lyd støtte ved læsning, arbejdsformer, hvor læreren kan støtte den enkelte, små pauser...

Hvilke arbejdssituationer er især fremmende for tilegnelsen/udviklingen hos elever, der har let ved at arbejde med undervisningsindholdet?

Individuelt arbejdstempo og individuelle arbejdsformer, større rolle i drama/rollespil, udfordrende tekster, flere aktiviteter ofte med særligt fokus på individuelle læringsmål, autentiske situationer, møde med fransktalende...

Hvordan kan man bruge kammerathjælp?

Opgaver med klare svarammer eller en tydelig instruktion, parlæsning, opgaver, der trækker på enkeltelevers specielle erfaringer...

Hvordan kan det, eleverne har lært, bruges i forhold til hele klassen?

Fælles oplevelse ved fremlæggelser af elevarbejder, elevens valg af præsentationsform og produkt, produktorienterede arbejdsformer, videndeling...

Franskværksted

Et franskværksted rummer en mangfoldighed af aktiviteter og materialer, der imødekommer alle niveauer. I værkstedet kan der både trænes formelle færdigheder og arbejdes emneorienteret og musisk kreativt. Franskværkstedet giver rig mulighed for praktisk musiske aktiviteter og kan benyttes fra starten, fordi opgaverne kan bygge på elevernes forforståelse. Der kan fx være følgende værksteder/opgavetyper:

- læse/lytteværksted, hvor man fx kan lytte til sange
- skriveværksted (it), hvor man fx kan skrive gode råd til turister eller korrespondere via e-mail
- emneværksted, hvor man fx søger oplysninger om en fransk region og fremstiller kort, brochurer og plancher

- dukketeaterværksted, hvor man kan fremstille dukker og eksperimentere med små teateropførelser
- billedværksted, hvor man kan fotografere, tegne og male
- poesiværksted, hvor man kan arbejde med digtning.

Det er vigtigt, at hele klassen engageres i fordelingen af opgaverne og kan inddrage læreren, når det er nødvendigt. Klassen bestemmer også, hvorvidt der skal stiles mod et fælles produkt eller en serie mindre produkter.

I et værksted gennemfører eleverne ud fra korte instruktioner og arbejdsark nogle opgaver, der typisk kræver udstyr, fx computer, lyd og film, land- og bykort, eksempler på franske breve eller eksempler på samtalebidder såsom forslag/accept og andre nærhedspar (se afsnittet om Kommunikative færdigheder). Det er en fordel, hvis man har franskværkstedet indrettet i et bestemt lokale, og hvert nyt undervisningsforløb kan bidrage med nye materialer til værkstedet.

Atelier de...	Lundi	Mardi	Mercredi	Jeudi	Vendredi
Poésie					
Jeux					
Surfing sur le net					
Midi-Pyrénées					
Symboles français					
Musique					
Café					
Cinéma					
Correspondance					
Lecture					
Mode					
Epicerie					

Skema til eleverne brugt i forbindelse med fleksible uger

Evaluering

Som led i undervisningen skal der også i fransk foretages en løbende evaluering af elevernes udbytte. Evalueringen kan ske fx gennem prøver, tests, spørgeskemaer, iagttagelser, elevplaner og samtaler og bør i videst muligt omfang finde sted under elevens aktive medvirken.

Elevplaner er blevet en del af skolernes evalueringskultur, og de skal laves i alle fag. Elevens opnåede evalueringresultater i forhold til de opstillede mål kan derfor også bruges i elevplanerne. Her skal der i forhold til de opstillede mål beskrives status, nye mål, tiltag og aftaler mellem elev, forældre og lærer for den kommende tid.

Inden elevplanerne skrives, kan det være en god idé at lade eleverne tage stilling til forskellige udsagn. Det kan fx gøres ved hjælp af en målskive, hvor eleven bedømmer, om han/hun *kan*, *kan næsten* eller *kan endnu ikke* i forhold til det, som udsagnet handler om. Man kan også bruge en flowmodel og meget andet. Inspiration til dette kan man finde på evalueringsplatformen på www.evaluering.uvm.dk.

I planlægningen og tilrettelæggelsen af undervisningen må evalueringsformen overvejes og fastlægges, så den medtænkes som en integreret del af det aktuelle undervisningsforløb. I første omgang kan der skelnes mellem den eksterne evaluering, som kendes fra folkeskolens afsluttende prøver, og den interne, løbende evaluering, som skaber grundlag for og kvalificerer det videre arbejde.

Evalueringen må først og fremmest være relateret til opstillede mål, specifikke såvel som overordnede, individuelle såvel som fælles. Den kan fokusere på ét eller flere elementer i undervisningen, fx materialer, aktiviteter, fagligt udbytte, konkrete sproglige færdigheder, elevernes bidrag til arbejdets gennemførelse, lærerens bidrag og støtte, samarbejdet, samværet. Herudover må evalueringen også vurdere og reflektere over ikke-planlagte, erhvervede erfaringer.

Evaluering skal ansues som et bredt spektrum af muligheder, der både omfatter enkeltelever, par, grupper og hele klasser. Evalueringen kan således antage mange forskellige former. Uanset hvilken form man vælger, er det vigtigt, at evalueringen først og fremmest knyttes sammen med sprogtiltagelsen og orienteres mod det undervisningsindhold, der netop er arbejdet med. Det er vigtigt, at der spørges præcist, så det er muligt for eleven at give et præcist svar.

Formålet med de forskellige former for evaluering er:

- at bidrage til planlægning af den videre undervisning (formativ evaluering)
- at informere lærere, elever og forældre om, i hvilket omfang undervisningen har givet det forventede resultat (summativ evaluering: prøver og evt. nationale test).

Der er dog ikke en klar opdeling mellem de to evalueringstyper. Den summative evaluering har som oftest også en formativ dimension, idet resultatet af en test kan være et vigtigt element i tilrettelæggelsen af det videre læringsforløb. Begge former for evaluering hjælper læreren til at planlægge, hvordan der kan arbejdes videre, og hjælper eleven med at erkende sine stærke og svage sider. Bevidstheden om de svage sider bør ikke føre til, at man derefter udelukkende fokuserer på eller arbejder med det, eleven ikke kan. Også de stærke sider bør der arbejdes med, så de styrkes, og eleven bevarer selvtilliden.

Bestemte, nøje definerede elementer af undervisningen kan vurderes ved hjælp af skalaer. Der kan fx anvendes en skala fra 1 til 5, der kan anvendes smileys, "kan - kan næsten - kan ikke endnu", skemaer, cirkler eller vifter, der kan farvelægges af eleven, efterhånden som der gøres fremskridt. Elevernes konkrete og visuelle stillingtagen kan efterfølgende blive udgangspunktet for en fælles evalueringssamtale. Disse visuelle og let overskuelige vurderinger hjælper både læreren og eleven til at få et overblik. På denne baggrund kan læreren vælge fokus såvel i den individuelle som i den fælles evaluering.

Selvevaluering af sproglige færdigheder

Det er muligt for eleverne at få et klart billede af deres sproglige færdigheder igennem forskellige former for selvevaluering og testning af standpunkt. Det kan med fordel ske i forhold til de sproglige niveauer, som er opstillet af EU og Europarådet i bl.a. Dialang, som er et it-baseret selvevaluering værktøj, udviklet med støtte fra bl.a. Europakommissionen. Dialang tilbyder omhyggeligt udformede og kontrollerede tests i læsning, skrivning, lytning, grammatik og ordforråd på mange niveauer og på forskellige sprog. Eleverne får øjeblikkelig feedback og professionel rådgivning om, hvordan de kan forbedre resultatet. På denne måde er det et oplagt redskab til differentieret sprogundervisning. Dialang er det første større sprogevalueringssystem, der er baseret på den fælles europæiske referenceramme og kan ses på adressen: www.dialang.org.

Logbog

Eleverne kan også evaluere deres udbytte og egen indsats efter de enkelte forløb ved, at de hver især skriftligt redegør for deres oplevelse, forståelse og udbytte af undervisningen i forhold til de mål, der var opstillet for forløbet, eller ved løbende at føre logbog. Den skriftlige form giver læreren mulighed for at få svar fra alle i klassen i modsætning til den mundtlige klasseevaluering, hvor læreren oftest må vurdere ud fra de mest talende elever.

Logbogsarbejdet kan gennemføres allerede fra et tidligt tidspunkt og kan understøttes med plancher i klasselokalet, der fokuserer på det stof, der er arbejdet med, hvad

enten det er små samtaler og faste udtryk, grammatik, indholdsmæssige temaer og deres ordforråd, eller kulturel viden. En gang imellem kan logbogens indhold være udgangspunkt for en lærer-elevsamtale, hvor eleven får respons på sit arbejde både på det sproglige/indholdsmæssige og på det personlige/sociale plan.

En elevs logbog kan fx indeholde følgende elementer (ud over dag og dato):

- Hvad har du lavet i dag (eller i den forløbne periode, siden du sidst skrev i dagbogen)?
- Har du lært nogle nye udtryk gennem de aktiviteter, du har deltaget i?
- Har du lært ny grammatik siden sidst?
- Hvad har været svært, let, kedeligt, sjovt?
- Hvordan synes du, at du har arbejdet?
- Hvordan lærer du bedst at udtale/forstå/læse/skrive fransk?

Portfolio

Sammenligninger af elevernes færdigheder over tid kan ske ved hjælp af en arbejds- eller en præsentationsportfolio. Den sidste er elevens eget udvalg af repræsentative arbejder samlet gennem en periode og med henblik på vurdering. Den kan være en fysisk eller digital samling af arbejder og anden form for dokumentation for elevens standpunkt på forskellige tidspunkter, fx tekster, animationer, multimediepræstationer, billed- eller lydoptagelser af eleven. En sådan portfolio kan over et flerårigt forløb dokumentere elevens udvikling og bevidstgøre eleven om sproglige fremskridt. Den hjælper læreren til at se, hvor der er behov for støtte og udfordringer, og styrker elevens selv vurdering af sit arbejde i forhold til de opstillede mål, samtidig med at portfolioen er et godt udgangspunkt for elevplanen og skole-hjem samtalen, hvor eleverne selv kan dokumentere deres læring og være med til at sætte nye mål. Portfolioen kan anvendes på alle klassetrin, og indholdet hænger tæt sammen med de opstillede mål. Derfor forudsætter arbejdet med portfolioen som evalueringsmetode, at målene for undervisningen er tydelige for både lærere og elever. Den skærper elevernes evne til udvælgelse, sammenligning over tid, organisering og præsentation.

En portfolio er en evalueringsmetode i sig selv, men kan samtidig indeholde dokumentation i form af andre evalueringsmetoder. Resultater fra eksempelvis prøver og elevbesvarelser, tidsregistreringer, samarbejdskontrakter og logbogsrefleksioner kan gemmes i mappen og udgøre en del af den samlede dokumentation.

Den Fælles Europæiske Referenceramme for Sprog

Den europæiske referenceramme for sprog er endnu et værktøj, der kan hjælpe eleven og læreren til at vurdere, hvor langt den enkelte er kommet med sprogtiltagelsen. I Europarådet har man defineret en skala af niveauer og målbeskrivelser, som er nedfældet i "Den Fælles Europæiske Referenceramme for Sprog" eller CEFR (Common European Framework of References for Languages).

Sprogkundskaberne beskrives her efter 6 niveauer (A1 - C2) og i fem kategorier:

1. Lytte - forstå
2. Læse - forstå
3. Samtale
4. Redegøre
5. Skrive

Slutmål og trinmål i Fælles Mål er bygget op efter denne systematik.

På nettet kan man finde siden www.dialang.org, hvor alle kan teste, på hvilket niveau deres sprogkundskaber befinder sig. Der er ganske mange sprog, man kan prøve kræfter med, heriblandt selvfølgelig fransk, men også dansk.

På næste side ses selvvurderingsskemaet, hvorpå også Dialang baseres.

Selvevalueringsskala

	A1	A1	B1	B2	C1	C2
Lytte	Jeg kan forstå meget enkle ytringer om mig selv, mennesker jeg kender og ting omkring mig, når folk taler langsomt og tydeligt.	Jeg kan forstå de mest almindelige ord og udtryk for ting, der er vigtige for mig, fx oplysninger om mig selv, om min familie, om indkøb, mit nærmiljø og mit arbejde. Jeg kan forstå hovedindholdet i korte og klare beskeder og meddelelser.	Jeg kan forstå hovedindholdet når der er tale om dagligdags emner som fx arbejde, skole, fritid etc. og sproget er klart og præcist. Jeg kan forstå hovedindholdet i radio- og tv-udsendelser, der berører aktuelle emner eller emner, der har min personlige interesse, hvis der tales relativt langsomt og tydeligt.	Jeg kan forstå længere sammenhængende tale og foredrag og kan følge med i en individuel ordveksling, forudsat at jeg har rimelig indsigt i emnet. Jeg kan forstå de fleste nyhedsudsendelser på tv. Jeg kan forstå de fleste film, hvor sproget forekommer i en standard version.	Jeg kan forstå et langt foredrag selv når det ikke er klart struktureret, og ideer og tanker ikke udtrykkes direkte. Jeg kan forstå tv-udsendelser og film uden større besvær.	Jeg kan forstå alle former for tale-udtryk, både når jeg hører det i direkte kommunikation, og når jeg hører det i medierne. Jeg kan også forstå en indfødt, der taler hurtigt, hvis jeg har haft tid til at vænne mig til vedkommendes måde at tale på.
Læse	Jeg kan forstå dagligdags navne, ord og meget enkle sætninger, fx i annoncer, på opslag og plakater eller i brochurer.	Jeg kan læse meget korte og enkle tekster. Jeg kan finde bestemte oplysninger, jeg leder efter i dagligdags tekster såsom reklamer, brochurer, spisekort og fartplakater, og jeg kan forstå korte, enkle personlige breve.	Jeg kan forstå tekster, der er skrevet i et dagligdags sprog eller relaterer sig til mit arbejde. Jeg kan forstå indholdet af personlige breve, hvor afsenderen beskriver sine oplevelser, følelser og ønsker.	Jeg kan læse artikler og rapporter om aktuelle emner i hvilke forfatteren indtager en bestemt holdning til et problem eller udtrykker et bestemt synspunkt. Jeg kan forstå de fleste moderne noveller og lettilgængelige romaner.	Jeg kan forstå lange og udviklede sagrosatekster og litterære tekster og opfatte forskelle i stil. Jeg kan forstå fagsprog i artikler og tekniske instruktioner, også når det ikke er inden for mit fagområde.	Jeg kan uden problemer læse næsten alle former for tekster, også abstrakte tekster der indeholder svære ord og sætningsstrukturer, f. eks. manualer, fagtekster og litterære tekster.
Samtale	Jeg kan føre enkle samtaler hvis min samtalepartner er indstillet på at gentage eller at omformulere sine sætninger og tale langsomt, samt hjælpe mig med at formulere det, jeg prøver på at sige. Jeg kan stille og besvare enkle spørgsmål omkring dagligdags emner.	Jeg kan deltage i samtale om enkle hverdagssituationer, der kun lægger op til en udveksling af informationer. Jeg kan deltage i en kort meningsudveksling, skønt jeg normalt endnu ikke forstår nok til at kunne uddybe samtalen.	Jeg kan klare de fleste situationer, der opstår ved rejse i lande eller områder, hvor sproget tales. Jeg kan uforberedt indgå i en samtale om emner af personlig interesse eller generelle hverdagsemner som fx familie, fritid, arbejde, rejse og aktuelle begivenheder.	Jeg kan samtale og diskutere så pas flydende og frit, at jeg formå at udtrykke mine tanker og ideer om dagligdags emner, samt forklare og forsvare mine synspunkter.	Jeg kan udtrykke mig flydende og spontant uden alt for tydeligt at lede efter ordene. Jeg kan bruge sproget fleksibelt og effektivt i sociale og arbejdsmæssige situationer. Jeg kan forholdsvis præcist udtrykke mine synspunkter og ideer på en måde, der er tilpasset efter, hvilken person, jeg taler med.	Jeg kan uden anstrengelse tage del i hvilken som helst samtale og diskussion og vælge det passende ordforråd og udtryk. Jeg kan udtrykke mig flydende og nuanceret med en stor grad af præcision. Hvis jeg alligevel har problemer, kan jeg med omformuleringer og partner næppe lægger mærke til det.
Redegøre	Jeg kan med enkle sætninger og et begrænset ordforråd beskrive hvor jeg bor og fortælle om folk, jeg kender.	Jeg kan bruge en række udtryk og enkle vendinger til at beskrive min familie og andre omkring mig, min dagligdag, min uddannelsesmæssige baggrund og mit arbejde – nu eller tidligere.	Jeg kan klart og detaljeret redegøre for forhold vedrørende mine interesse- og erfaringsområder. Jeg kan fremlægge et synspunkt om et aktuelt emne og angive fordele og ulemper ved forskellige løsningsmuligheder.	Jeg kan klart og detaljeret redegøre for komplekse emner med forgnede problemfelter. Jeg kan fremlægge et synspunkt om et afrunde fremstillingen med en konklusion.	Jeg kan klart og detaljeret redegøre for komplekse emner med forgnede problemfelter. Jeg kan fremlægge et synspunkt om et afrunde fremstillingen med en konklusion.	Jeg kan fremlægge en klar og flydende redegørelse eller argumentation med et sprog, som passer til situationen i stil og niveau. Jeg kan redegøre med en effektiv, logisk struktur, som hjælper modtageren med at lægge mærke til og huske vigtige punkter.
Skrive	Jeg kan skrive korte, enkle postkort, fx sende feriehilsener. Jeg kan udfylde formularer med personlige oplysninger, fx skrive navn, nationalitet og adresse på en hotelregistrering.	Jeg kan skrive korte, enkle notater og beskeder. Jeg kan skrive et meget enkelt, personligt brev, fx et takkebrev.	Jeg kan skrive klare og detaljerede tekster om en lang række emner der interesserer mig. Jeg kan skrive en opgave eller en rapport hvor jeg formidler oplysninger og argumenterer for eller imod et bestemt synspunkt. Jeg kan skrive breve hvor jeg giver udtryk for hændelser og oplevelser betydning for mig personligt.	Jeg kan skrive en klar og velstruktureret tekst, hvori jeg kan udtrykke mine synspunkter i detaljer. Jeg kan skrive om udviklede emner i et brev, en opgave eller en rapport og fremlægge det jeg mener er det væsentligste indhold. Jeg kan skrive tekster i forskellige genrer, tilpasset modtageren.	Jeg kan skrive klart og flydende, i en stil der er tilpasset formålet. Jeg kan skrive udviklede breve, rapporter eller artikler på en sådan måde at det hjælper læseren til at lægge mærke til og huske vigtige punkter. Jeg kan skrive sammenfatninger og anmeldelser af faglige eller litterære tekster.	Jeg kan skrive klart og flydende, i en stil der er tilpasset formålet. Jeg kan skrive udviklede breve, rapporter eller artikler på en sådan måde at det hjælper læseren til at lægge mærke til og huske vigtige punkter. Jeg kan skrive sammenfatninger og anmeldelser af faglige eller litterære tekster.